

Bibliotekaren

Tidsskrift for Bibliotekarforbundet

Vil ha
større kontekster
enn kommunene

Bazaren
er åpnet

Seriespesialisten
på Grünerløkka

Yrkesetiske dilemma
for bibliotekarer

2
2004

Innhold:

- Lederen har ordet side 3
Nei til innovervendt blikk! side 4
Bydagboka er her! side 5

Den uegentlige kulturmeldinga til debatt

NBF avholdt dagskonferanse om St. meld. 48 (Kulturmeldinga) 14. januar på Håndverkeren i Oslo. Den så lenge ut til å bli en grei, men forutsigbar affære.

6

Kulturmeldingas signal

- til organisasjonene i biblioteksektoren side 8
Fakler for Nordtvet side 9
Økt samarbeid i nytt biblioteklandskap? side 10
Større kontekster enn kommunene side 12

Yrkesetiske dilemma for bibliotekarar

Holocaust - det heilage folkemordet? / Stig Elvis Furset har ført ei historie i pennen, der bibliotekaren står overfor eit dilemma som krev etiske vurderingar. To kollegaer kommenterer.

14

- En flerspråklig bazar side 18
Serier på alvor side 20
Faglig informasjon på internett
- kvalitet og kildekritikk side 21
Tiden er ute side 22
Svært gode 2003-tall i Stavanger side 23

Annonse:

TIDEMANN **BIBLIOTEKSYSTEM**®

BIBLIOTEKSERVICE AS - navnet på god service

Postboks 9102, 3006 Drammen • Tlf: 32 88 70 10 Fax: 32 88 58 55
www.bibliotekservice.no • firmapost@bibliotekservice.no

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147
ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer hver måned.

Ansvarlig redaktør

Erling Bergan

Redaksjonens adresse

Runnen 4, 6800 FØRDE
Tlf.: 57 82 07 65
Mobil: 91 31 80 01
Faks: 85 03 16 64
Epost: erling.bergan@bibforb.no

Stoff

Vi mottar stoff i alle former. Tekster foretrekker vi som filer i *RiktTekstFormat (rtf)*. Usignerte artikler står for redaktørens regning.

Abonnement

Kr. 290,- pr. år betales til BFs girokonto 6039.05.64093. Merk innbetalingen «Abonnement». Alle henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat i Lakkegata 21, 0187 Oslo, tlf. 22 17 04 95, faks 22 17 04 96, epost: bf@bibforb.no.

Annonsepriser

1/8 side	kr. 800
2/8 side	kr. 1400
3/8 side	kr. 1800
4/8 side	kr. 2200
5/8 side	kr. 2500
6/8 side	kr. 2800
7/8 side	kr. 3100
8/8 side	kr. 3300

24 % mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved bestilling av flere annonser under ett. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan i 2004

Nr:	Deadline:	Hos medl.:
1	24. desember	14. januar
2	28. januar	11. februar
3	25. februar	10. mars
4	31. mars	21. april
5	28. april	12. mai
6	26. mai	9. juni
7	23. juni	7. juli
8	4. august	18. august
9	1. september	15. september
10	29. september	13. oktober
11	27. oktober	10. november
12	24. november	8. desember

Trykk

S. E. Thoresen as

Lederen har ordet

Ennå er året pur ungt, men forberedelsene til årets hovedoppgjør har pågått en tid allerede. Stille, stille starter sonderingene, den forsiktige planleggingen. Stille, stille begynner rykter å sveve med vinden og de innledende øvelsene om posisjonering og strategiske utspill er i gang. Snart inntar de avisene med full styrke, og da er oppgjøret i realiteten i gang.

Tiden er med andre ord inne for oss til å forberede oss på krav, innspill og argumentasjon, og hvilken retning vi ønsker at oppgjøret skal ta. Vi må forberede oss på de mest tenkelige scenarioene og på noen av de utenkelige, og lage oss en plan på hvordan vi ønsker å manøvrere innenfor disse ulike mulige hendelsesforløpene. Forrige hovedoppgjør ble ikke bare et oppgjør om kroner og øre, men også en drakamp om system for lønnsdannelse i enkelte sektorer. Vi må forberede oss på at diskusjonene om systemene for lønnsdannelse vil fortsette. I år er det dessuten flere faktorer som vil bidra til å gjøre bildet komplekst: Overgangen av lærere fra stat til kommune, diskusjon omkring de offentlige pensjonsordningene og utvikling av en eventuell obligatorisk tjenstepensjon i det private for å nevne noe.

Sekretariatet har selvfølgelig arbeidet med forberedelser en stund allerede. Men de store diskusjonene om veivalg og tariffpolitikk frem mot årets oppgjør må trappes opp i forbundsstyret og i resten av organisasjonen nå. Fylkeslagene oppfordres til å diskutere tariffpolitikk på sine årsmøter, og å gi tilbakemeldinger på disse diskusjonene. Erfaring med forhandlinger etter ulike forhandlingssystemer (systemer for lønnsdannelse) er et glitrende utgangspunkt for slike diskusjoner. Og ingen må være engstelige for at diskusjonene eller konklusjonene ikke blir "tekniske" nok eller avanserte nok. Det er alle dere som forhandler lokalt som merker hvordan og hvor godt systemene virker. Et innspill av typen: "Vi synes det tar mye tid og krefter å skulle forhandle lokalt og legge inn krav hvert eneste år", er akkurat like meningsbærende, tydelig og verdifullt som et mer "teknisk" utsagn som: "Vi er skeptiske til den varianten av to-nivåmodellen vi har fått i KS-sektoren i og med at store grupper av arbeidstakere får sin lønn fastsatt kun gjennom lokale forhandlinger, først og fremst fordi det legger en urimelig stor del av belastningen i forbindelse med ressursbruk på organisasjonenes lokale ledd".

Et annet utgangspunkt for diskusjoner omkring systemer for lønnsdannelse er FAFO-rapporten om Lokal lønnsdannelse og tvisteløsningsmodeller som kom i høst (<http://www.bibforb.no/fafo422.pdf>). Denne er lærerik og den bidrar til å lede leseren inn i noen sentrale problemstillinger.

I BFs målprogram er hovedlinjene i BFs lønns- og tariffpolitikk fastlagt, og alt vi foretar oss må og skal hvile på dette. Dette må også danne grunnlaget for de veivalg vi gjør og de hovedlinjene vi skal følge. Om system for lønnsdannelse er to punkter i målprogrammet aktuelle, nemlig punktet om at lønnsdannelsen skal være differensiert og punktet der BF slår fast at "det skal være en hensiktsmessig fordeling mellom sentral og lokal lønnsdannelse". Målprogrammet fastslår altså at vi ønsker et system for lønnsdannelse som ligger innenfor to-nivåmodellen (altså en kombinasjon av lokale og sentrale forhandlinger), men ikke noe mer detaljert skissert enn som så. Hvilket innebærer at både et tradisjonelt system, slik det er i eksempelvis staten med sentrale forhandlinger og pott til lokale oppgjør, OG et todelt system slik det er i kommunesektoren, ligger godt innenfor formuleringene i BFs målprogram.

Det gjør også mange andre varianter av lønnsdannelsessystemer så lenge de inneholder to-delingen mellom sentralt og lokalt nivå.

Vi må ta utgangspunkt i våre erfaringer med de ulike systemene, og da er det viktig at regionale og lokale til-litsvalgte kommer på banen med sine synspunkter.

Dette fokus på systemer for lønnsdannelse skyldes ikke bare kraftige ettervirkninger av tunge traumer fra siste hovedoppgjør fra min side, det skyldes en høyst reell fornemmelse av at dette kan bli et av hovedtemaene også i år. Etter hovedoppgjøret i 2002 var alle eksperter enige om at det todelte systemet i KS-sektoren ikke ville overleve et hovedoppgjør til, altså at vi ville få et systemskifte allerede i år i denne sektoren. Det er ekspertene slettes ikke så sikre på lengre. Det er til og med de som mener at man kan komme til å forhandle fram liknende systemer som det i KS-sektoren i andre sektorer. Vi vet at sterke aktører argumenterte for garantilønnsordninger i mellomoppgjøret 2003, og dermed er det naturlig å forvente at dette er krav som vil bli gjenopptatt nå under hovedoppgjøret. Med alt det vil innebære av omrokkinger i etablerte systemer for lønnsdannelse.

Til syvende og sist dreier et hovedoppgjør seg selvsagt om kroner og øre. Foreløpig finnes det bare få og usikre anslag på hva man kan ha grunn til å forvente seg i år, men ryktene hvisker: "moderat, moderat". Bibliotekarforbundet må selvsagt diskutere hvilke av våre grupper det er særskilt viktig å heve i år, og innpill i så måte mottas med glede. Medlemmene oppfordres til diskusjon. ■

Monica Deildok
Forbundsleder

Bokbussen i Vestfold øker utlånet kraftig

Bokbussens utlånstall for 2003 er klare: Det er utlånt 65 669 enheter fra Vestfold fylkeskommunes bokbuss i året 2003. Tallet for 2002 var 59 335. Dette utgjør en økning i utlånet på nesten 11%. Utlånet fra bokbussen øker for 6. året på rad. Ikke siden 1993 har utlånstalla for bokbussen vært så høye som i år! Dette gode resultatet sikrer posisjonen som den beste bokbussen i landet, sier bibliotekksulent Anne I. Gran ved Vestfold fylkesbibliotek. - Det flotte resultatet er et resultat av et godt teamarbeid der samarbeid med de enkelte kommuner og skoler står i sentrum. Ved siden av at personalet er motiverte og dyktige i sitt arbeid, forteller Anne I. Gran. Bokbussen i Vestfold besøker alle Vestfolds kommuner unntatt Svelvik. Det er Vestfold fylkeskommune og den kommunen som har bokbusstopp som finansierer driften av bokbussen.

Fløgstad om Snøhetta

På Samlagets vårliste står navn som Jon Fosse og Kjartan Fløgstad. Fosses nye roman *Det er Ales* kommer i februar, men er allerede utgitt i Tyskland. Kjartan Fløgstad har skrevet bok om Snøhetta, et av verdens mest framstående arkitektfirma og den sterkeste merkevaren innen norsk arkitektur og design. I boka *Snøhetta - Hus som vil meg hysa* følger Kjartan Fløgstad Snøhetta fra den spede oppstarten fram til biblioteket i Alexandria og operaen i Bjørvika.

"Måleravlesing"

For å oppdatere BF's medlemsregister, ber vi alle medlemmer snarest å sende en epost til medlem@bibforb.no, der du skriver hvor du jobber og hvilken lønn du har nå.

Altså: Sjekk opp lønna di, og skriv en epost med:

- Din årslønn (ved 100 % stilling)
- Din stillingsprosent
- Ditt arbeidssted
- Ditt navn

Send den til medlem@bibforb.no
Dette vil gjøre BF's medlemsregister til et bedre utgangspunkt for lønnsstatistikk.

På forhånd takk!

Nei til innovervendt blick!

Grethe Simonsen, Biblioteksjef i Aukra kommune

Jeg har med interesse lest referatene fra BF's landsstyremøte i desember.

Vi må stramme opp organisasjonen, sier landsstyret. Få en klarere rolle for fylkeslagene, bedre tjenester fra det sentrale apparatet og en langsiktig satsing på statssektoren. Alt dette kan vel de fleste av oss være enige i.

Det nye lønssystemet, med økt desentralisering av lønnsdannelsen, setter store krav til en liten organisasjon som BF. Samtidig opplever jeg som lokal forhandler at det nye systemet både har gitt oss nye muligheter og gjort oss mer synlige. Men jeg opplever også at nye og mer krevende oppgaver viser hvor små, uetablerte og sårbare vi er.

Det er derfor forståelig at enkelte lokale tillitsvalgte ber forbundslederen være mindre "utenriksminister".

Forståelig nok, men kortsiktig tenkt.

Det er mange som kan gjøre en jobb i BF på forskjellige nivåer, men det er først og fremst forbundslederen som skal synliggjøre oss utad. Monica Deildok har vært en god "utenriksminister" for BF. Det bør hun få fortsette med.

Et forbund som er synlig sentralt, er en forutsetning for at vi skal lykkes lokalt. ■

Seminar på Det 69. norske bibliotekmøtet i Molde:

Læringscenter - mer enn et nyord for bibliotek?

Fredag 26. mars 2004
kl. 9.00 - 10.30

Hvorfor dette nye begrepet? Har det ført til endringer? Er det relevant i årene framover? Tilbakeblikk og framtidsvyer.

Innleder: Direktør Hans Martin Fagerli
Seksjon for læringsmiljø
Høgskolen i Oslo

Paneldebatt med deltakere fra universitets-, skole- og folkebibliotek

Arrangør: Bibliotekarforbundet

Bydagboka er her

■ ■ ■ Tekst og foto: Erling Bergan

Deichmanske bibliotek er på hugget med stadig nye prosjekter. Biblioteket er nå utgiver av Bydagboka på internett. Den ble lansert offentlig 13. januar i år, som en del av bredbåndssatsningen ved Deichmanske bibliotek. Bydagboka består av føljetongrapporter om bylivet - i multimediaform på internett. Adressa er www.bydagboka.no. Niendeklassinger er "livstestpiloter" i dette samarbeidet mellom skole og bibliotek.

Med tilgang til digitalt opptaksutstyr og redigeringsmaskiner, og mulighet for publisering på et skreddersydd nettsted, har biblioteket skapt en utblåsningskanal for syn og meninger, humor og holdninger - rått fra lever'n til den yngre garde, uten redaksjonelt formynderi. Her slippes ungdommens utemmede betraktninger løs på offentligheten.

"Grunnmuren er klar, og det første reisverk av skribentsider fletter seg opp, og gir forventninger om et Norges Hus som Jagland aldri kunne forestilt seg. Gjennom 2004 og 2005 vil mange få sitt pass påtagget, vi vil kunne følge drømmer bli spunnet og sammenflettet, og kanhende vil et og annet kunstverk også se skjermens lys", heter det i bibliotekets egen pressemelding før lanseringa.

De tekniske løsningene snubler litt i starten, - våre forsøk på å se en del sider i Bydagboka i månedsskiftet januar/februar måtte oppgis. Men mye av innholdet kom greitt fram, og vitnet om en lovende satsing. Lanseringa i januar ble foretatt i Parkteateret, og om et års tid skal de vende tilbake til det samme lokalet med Bydagboka i levende live, i "en multimedia-performance som vil sette standard for fremtidens skoleteater". ■

Sumera (til venstre) og Amal i dyp konsentrasjon foran skjermen på Grünerløkka filial: Nå leser de ikke bare andres bøker, nå skriver de sin egen!

Kvalitetssikret pasientinformasjon på internett

Torsdag 29. januar var det offisiell åpning av nettstedet SMIL. Det dreier seg om kvalitetssikret pasientinformasjon på internett, melder hovedbibliotekar Elisabeth Husem ved Bibliotek for medisin og helsefag, Universitetsbiblioteket i Oslo. SMIL er en nettportal som inneholder en samling kvalitetssikrede nettsteder om sykdommer og deres behandling. Alle nettstedene er på et av de skandinaviske språk; norsk, svensk eller dansk. Portalen er resultatet av et nordisk samarbeidsprosjekt, der hensikten er at de tre språkområdene skal komplettere hverandre. Hvis det ikke finnes informasjon om en viss sykdom på det ene språket, finnes det forhåpentligvis informasjon på et annet skandinavisk språk. Målet er å samle informasjon om forskjellige sykdommer, funksjonshemninger, undersøkelser og behandling på ett sted. SMIL tar sikte på å presentere et kvalitetsutvalg, ikke flest mulig nettsteder om samme sykdom. Hver lenke fører direkte til informasjonen. SMIL-medarbeiderne er bibliotekarer og sykepleiere fra Norge, Sverige og Finland. De produserer ikke eget materiale, men samler informasjon fra ulike produsenters nettsteder på internett. Hver nettside er kvalitetsvurdert, indeksert og kommentert av SMIL-medarbeiderne. Målgruppe for portalen er pasienter, pårørende og en interessert allmenhet.

Internasjonal skrivekonkurranse

De siste 7 åra har Murmansk Regionale Barne- og Ungdomsbibliotek (MRBU) arrangert en internasjonal skrivekonkurranse for Barentsregionen, melder biblioteksjef Vidar Lund på postlista biblioteknorge@nb.no. Barentsregionen er Norge, Finland, Sverige og nordvest-Russland. Tittelen på årets konkurranse er "Jorda - vårt felles hus". Hittil har konkurransen vært dominert av bidrag fra Russland og Finland, men nå ønsker Sør-Varanger Bibliotek og Svanhøvd Miljøsentert å få gjort noe med det. Vidar Lund oppfordrer alle barnebibliotekarer, skolebibliotekarer og andre som jobber med barn og unge under 18 år til å gå inn på bibliotekets nettsider (www.sorvaranger.folkebibl.no). Der finnes informasjon om emner, frister, adresse, m.m.

Den uegentlige kulturmeldinga til debatt

Norsk bibliotekforening avholdt 14. januar på Håndverkeren i Oslo det som lenge så ut til å bli en grei, men forutsigbar dagskonferanse om St. meld. 48 - Kulturmeldinga. Ordstyrer Frode Bakken bidro til dagens verdiforøkelse ved ikke å sette foten ned da forsamlinga etter lunsj valgte å snakke om viktigere ting.

Tekst og foto: Anders Ericson, frilansjournalist

Stein Sægvog er også forutsigbar, men gjør jobben sin og er så ærlig som vel en avdelingsdirektør kan være i et kulturdepartement i et land som Norge når vi skriver 2004. Han står fortsatt

knallhardt på at andre oppgaver må vente mens Nasjonalbiblioteket faller på (Solli) plass. Og vi fikk sjølsagt ingen løfter om snarlig oppstart av det lenge lovede innsatsprogrammet eller om øremerka kroner til Norsk digitalt bibliotek.

Viktigere var det at Sægvog ga det første innblikket i hva KKD tenker omkring den forestående bibliotekutredninga. For *den* kommer, faktisk. Et sentralt punkt i mandatet vil bli: Hvor langt er det ønskelig å realisere det sømløse biblioteket? Sægvog forsikra at utvalget vil få høve til å delutrede presserende spørsmål underveis. De skal prioritere delspørsmål der det er behov for snarlige tiltak, men utvalget skal ikke bli et påskudd for å la være å gjennomføre dem hvis de haster. Som for å understreke hvor sterkt mangetydingens kunst skal utfordres i tida som kommer, skal utvalget "drøfte alternativ til etablerte virkemidler". Til støtte i arbeidet vil det bli oppnevnt "ei brei referansegruppe med god samfunnsmessig forankring". Og dagens hilsen til NBF var at de, sjølsagt, skal spille ei sentral rolle.

Tilbake til kulturmeldinga: Begge de statlige roga-

lendingene, Sægvog og ABM-utviklings avdelingsdirektør *Leikny Haga Indergaard*, trakk nødvendigvis fram de positive sidene ved meldinga. Noe NBFs egen innleder, *Helge Salvesen*, slett ikke prosederte på. Men det ble dermed, i tråd med meldinga, mest snakk om Nasjonalbiblioteket (NB). I Salvesens innledning og i debatten før lunsj var fokus på motsigelsen mellom NB-satsinga og andre tiltak med større direkte positiv effekt for de lokale biblioteka. Salvesen slo seg ikke til ro med Sægvogs forsøk på å bevise NBs positive betydning for lokale bibliotek og for forskingssektoren: - Dette er ikke tilstrekkelig til å legitimere at alt annet av viktige oppgaver ryker, mente han. Fra salen ble det også

stilt spørsmål ved om alle stillingene ved ABM-utvikling faktisk er verdt sin pris, satt opp mot hva mer direkte tiltak kunne betydd.

Unni Knutsen fra NB forsikra at de virkelig trengte hver krone, samtidig som det er lite å spare på å utrydde de, etter hennes mening, små restene av overlappende arbeid mellom ulike katalogbaser med nasjonal rekkevidde. Men signaler fra miljøet om prioritering av det de gjør og ikke gjør, tok hun gjerne imot. Hun innrømte hun var litt ubekvem med rolla NB er tildelt: - Vi kan ikke gjøre alt. Vi er til for å gi støtte, men bibliotekvesenet må være hovedaktøren.

I meldinga bruker departementet aktuelle prosjekt for *lesefremming* for absolutt alt hva de er verdt. Landet vårt flyter formelig over av store lesefremmingsprosjekt; *Rom for lesning*, *Den kulturelle skolesekken*, *Foreningen !les* osv. - Men hvor er de lokale folkebiblioteka i dette bildet, spurte *Grethe Vollum* fra Deichman. Dette har vi holdt på med i alle år. Hvorfor er vi på sidelinja nå? Disse pengene burde i mye større grad vært brukt til å styrke biblioteka direkte.

Bjarne Flølo, styreleder i Barnebokinstituttet, advarte mot alt prosjektmakeriet: - Man bør satse mer på kompetansen ved institusjonene og ikke hoppe fra tue til tue på denne måten. Prosjekt som drivkraft for utvikling er et problem. Etter et par år med prosjektstøtte faller de fleste til bakken.

Blant karakteristikkene av kulturmeldinga høsta **Øivind Frisvold** ved JBI det mest spontane bifallet da han slo fast at gjeldende budsjettproposisjon er den egentlige kulturmeldinga, ikke St.meld. 48. St. prp. 1 er og blir lakmustesten eller *the proof of the pudding*, slik ulike debattanter uttrykte seg. Og i den årlige kampen om statskronene er det de som skriker høyest som får.

Ritha Helland presenterte sine inntrykk av meldinga sett fra Bibliotekarforbundets ståsted. Hun var også sterkt kritisk til NB som den statlige hovedutfordringa helt fram til 2014. Og når lovgivinga igjen kommer på bordet med bibliotekutredninga, forventa hun at kravet om bibliotekfaglig kompetanse står støtt gjennom den prosessen. Skal det være noen vits å snakke om det sømløse biblioteket, må brukerne møte den samme kompetansen over alt. Helland, med flere, minna vidare om at dagens største tapere er de "særegne bibliotekjentene"; særlig fengselsbiblioteka og Det flerspråklige bibliotek.

De siste innleiderne var **Per Olav Kaldestad** og **Stig Elvis Furset**. Begge var opptatt av formidlingsarbeidet, særlig til barn og ungdom. Etter innlegga deres dreide hele fokuset til konferansen seg vekk fra kulturmeldinga og over mot formidling og skolebibliotek, samt lokale og regionale løsninger og potensiale ved økt biblioteksamarbeid. Denne dreininga skjedde ganske umerkelig, og uten at ordstyreren greip inn, kanskje nettopp fordi kulturmeldingas før omtalte svakheter, kombinert med departementets allmenne uangripelighet, gjør all debatt om dette bortimot nytteløs.

Men både Kaldestad og Furset kommenterte meldinga. Førstnevnte ba forsamlinga merke seg løftet om en "heilskapleg nasjonal strategi for styrking av skulebibliotek". Samtidig som han mente at det "nesten ikkje finst skulebibliotek her til lands". Han veit en del om det, som tidligere leder av Bibliotekaksjonen.

Furset pekte på en alvorlig inkonsistens i meldinga;

på den ene sida skriver de, mer innsiktsfullt enn de fleste, om **Kultursituasjonen for born og unge - ein global generasjonskultur**. Men i neste øyeblikk ramler de ned på ei nesten like negativ og moralistisk linje som barneombudet. Som barne- og ungdomsbibliotekar forsvarte han varmt biblioteket som et fysisk sted, noe departementet stiller spørsmål ved både i meldinga og i det delvis forliste lovforslaget fra i fjor .

Øystein Bull-Hansen, som er rådgiver i utviklingstjenesten hos rådmannen i Drammen kommune, mente det var oppsiktsvekkende at ei kulturmelding **ikke** snakker om formidling, men mye om de statlige institusjonene. Da mister vi hensikten med å satse i det hele tatt. - Man må ha **friske** midler til tunge løft av typen NB, ellers går alt det andre rett i utslagsvasken, mente han.

Ofte når de store linjene er oppe til debatt henfaller bibliotekarer til nytteorientert flisespikking. Denne gangen fungerte det ikke sånn. Kanskje nettopp fordi ei kulturmelding ikke er noen stor sak? **Trond Minken** som p.t. er tjenesteområdeleder for bibliotek (sic!) på Lillehammer pekte på at det for tida er så mange andre usikre faktorer for de lokale biblioteka. Det er vanskelig å vite hvilken vei det blåser.

Mye av debatten etter lunsj var å se på som opptrapping til samarbeidskonferansen i Bergen uka etter. Noe man finner mer om annet sted i bladet.

For øvrig fikk vi for første gang i historia høre noe bortimot et nervøst hikst fra Stein Sægvog da han innrømte at mange gode formål taper for NB. Er det dette som kalles jær(bu)tegn? Kanskje noe er i ferd med å skje, likevel. ■

Ordstyrer Frode Bakken godtok at forsamlinga etter lunsj valgte å snakke om viktigere ting enn kulturmeldinga.

Avdelingsdirektør Stein Sægvog i Kulturdepartementet står fortsatt knallhardt på at andre oppgaver må vente mens Nasjonalbiblioteket faller på (Solli) plass.

Kulturmeldingens signal til organisasjonene i biblioteksektoren

Bibliotekarforbundets innspill under NBFs konferanse 14. januar

Ritha Helland, Styremedlem i BF

Eg er bedt om å seie noko om kva for signal kulturmeldinga gjer til organisasjonane i biblioteksektoren. Dette er eit stort spørsmål. Eg skal avgrense meg til å seie noko om kva Bibliotekarforbundet meiner er viktig og interessant. Me har 1300 medlemmar i alle delar av biblioteksektoren, og ser mange tråder i meldinga som fortener kommentarar frå vår side.

Stortingsmelding nummer 48 legg premisser for kva som skal være fokus i kulturpolitikken fram mot 2014. Det er eit lang tidsperspektiv, og krev at ein ser lenger enn til dei nære utfordringane.

Ved første augnekast synes ikkje meldinga å medføre dei store endringane for bibliotekarar i Norge. Det er ikkje irritasjon som pregar første gjennomlesing, kanskje heller eit sagn etter noko meir. Og ei kjensle av at dei viktige spørsmåla er utsett til den kommande bibliotekutgreiinga.

Våre kommentarar kan difor både være reaksjonar på departementets kulturmelding, og signal inn til ABM-utvikling si kommande bibliotekutgreiing.

La meg kommentere meldinga i fem bolkar, heilt tilsvarende meldingens eiga inndeling.

For det første: Nasjonalbiblioteket

Meldinga seier at dette er hovudutfordringa på bibliotekfeltet. Og i eit perspektiv fram mot nyopninga på Solli plass i 2005 er Bibliotekarforbundet samd i det. Vi ser at det er naudsynt å ruste opp Nasjonalbiblioteket, då dette er ein særskild viktig institusjon i biblioteklandskapet. Dei fleste bibliotekarar er stadig avhengig av Nasjonalbibliotekets samlingar eller tenester som nasjonalbibliografien, tidsskriftartikkelindeksen, samkatalogen, og liknande. Altså: Nasjonalbiblioteket som hovudutfordring dei næraste åra er meiningsfylt. Men: Om dette er hovudutfordringa på bibliotekfeltet heilt fram til 2014, kan være meir tvilsomt. Den kommande bibliotekutgreiinga vil nok justere dette bildet noko.

For det andre: Norsk Digitalt Bibliotek

Meldinga seier det meste, og semja er stor. Det er rasjonelt å samle dette i eit nasjonalt prosjekt, og

det er på høg tid. Me har store forventningar til både prosjektleiar og programkomite, og forventar opne debattar om veival i tida som kjem. La meg spesielt nemne at Norsk Digitalt Bibliotek bør bidra til løysingar for fri tilgang til fagleg informasjon på ein sikker og juridisk haldbar måte.

For det tredje: Det saumløse bibliotek

Dette er eit stort og litt uhandterleg begrep, som skrik etter konkretisering. La meg ta eit aspekt - det som gjeld den bibliotekfaglege kompetansen. I definisjonen av det saumløse biblioteket ligg eit krav om at uansett kva slag bibliotek ein vender seg til, uavhengig av type og storleik, skal ein få dei same tenestene og den same sørvis.

I dette ligg det då implisitt eit krav til bibliotekfagleg kompetanse.

Odelstingsproposisjon nr. 82 (2002-2003) - den som gjaldt endringar i biblioteklova - tar også innover seg at det var naudsynt å halde på kompetansekravet til konsekvensane av å fjerne det er betre utgreidd i samband med utviklinga av det saumløse bibliotek. Det er også understreka at endringane i lovverket er meint som som ei fagleg kvalitetsreform og ikkje ei rasjonaliseringsreform.

Altså: Skal tilboda vere saumløse, må dei også være profesjonelle. Eit smidig samarbeid mellom bibliotekinstitusjonar, for å gjere brukarane nøgde uansett kva del av systemet dei møter, må ha kvalifiserte personer plassert i alle dei posisjonane som bidrar i samarbeidet.

For det fjerde: Den kommande bibliotekutgreiinga

Som ein del av utviklinga av det saumløse bibliotek, ligg ABM-utvikling si planlagde bibliotekutgreiing. Denne får i meldinga oppgåva med å definere kva for rolle biblioteka skal spela i dagens og morgondagens informasjons- og kunnskapssamfunn. Me forventar ei utgreiing som er konkret, med tydelege tiltak, og kor dei fortel om prioriteringar i det statlege innsattsprogrammet på sektoren.

Bibliotekutgreiinga vil i sin tur bli utgangspunktet for ein ny biblioteklov. Me meiner at kravet om bibliotekfagleg kompetanse i dei offentlege biblioteka burde stå støtt gjennom denne prosessen. Dersom ein ynskjer opprustning og vidareutvikling av ein samspelende sektor, er argumenta for å halde på

kravet om bibliotekfagleg utdanna sjefer i kommunale og fylkeskommunale bibliotek overveldande.

For det femte: Dei statlege bibliotekoppgåvene

Det dreier seg om det som i departementalt språk heiter "Særlege bibliotektenester". Utan å nedvurdere nokre av desse tenestene, vil eg trekke fram to: Fengselsbibliotekene og Det flerspråklige bibliotek.

Fengselsbiblioteka først. Dei har fått aukande fokus det siste året, ikkje minst ved at dei tilsette sjølv har invitert politikarar og byråkratar til dialog. Det er viktig å slå fast følgjande to ting: Staten har ansvaret for fangane i Noreg, og fengsling inneber ikkje tap av retten til bibliotektenester. Den utarminga som har skjedd i fengselsbiblioteka dei siste åra er difor ikkje haldbar. Siste frist for å rette opp dei store manglane her, er i statsbudsjettet for 2005. Og så må dette ikkje bli eit skippertak, men ei langsiktig satsing til 2014 og vel så det.

Så til Det flerspråklige bibliotek. Sjølv om dette ligg administrativt som ein avdeling under Deichman i Oslo, er dette ein institusjon av strategisk betydning for heile biblioteksektoren. I kulturmeldinga heiter det: "Det er eit grunnleggjande kulturpolitisk prinsipp at dei ulike minoritetane skal ha rett til og høve til å halde fast ved og vidareutvikla eige språk og eigen kultur." I tillegg er det stor semje om å satse på tiltak som integrerer minoritetar inn i det norske samfunnet. Her er Det flerspråklige bibliotek en

avgjørende institusjon, som den statlege bibliotekpolitikken må ta ansvar for. Kva for budsjettkapittel, er ei anna sak. Men dette må departementet anerkjenne som eit strategisk fyrtårn, ikkje som eit forbigåande prosjekt-fenomen.

Til slutt:

Dette er meldinga sine fem kapitlar som gjeld bibliotek, og nokre kommentarar til dei sett frå Bibliotekarforbundet sin ståstad. Vi er altså positive til noko, kritisk til noko og forventningsfulle til mykje.

Det er ABM-utvikling si bibliotekutgreiing som blir "the proof of the pudding". Gjennom den vil den statlege bibliotekpolitikken manifestere seg på ein langt meir konkret måte enn kulturmeldinga har lagt opp til. Dersom departement og fagorgan er villige til å satse på profesjonelle og velfungerande bibliotek fram mot 2014, må dei vise det i bibliotekutgreiinga og i dei årlege statsbudsjetta.

I idrettsverda har det opp gjennom åra vore viktig for Norge å slå våre nordiske naboland. I bibliotekverda kan dette vere ei grei målsetting i den kommande tiårsperioden. Me har alle muligheter til å løfte oss opp på for eksempel eit finsk nivå. Men det krev ei satsing me hittil har sett for lite til. I arbeidet med eit langsiktig nasjonalt krafttak for moderne, profesjonelle og spennande bibliotek, vil Bibliotekarforbundet gjerne vera både ein konstruktiv kritiker og ein medspelar. ■

Fakler for Nordtvet

■ ■ ■ Tekst og foto: Erling Bergan

Nordtvet filial av Deichmanske bibliotek kan stå foran nedlegging. 12. januar var det stor aksjon i lokalmiljøet til støtte for fortsatt drift. Det var fakkeltog, appeller, hornmusikk, stiftelse av venneforening og nattevake med høytlesing innendørs. Den politiske turbulensen etter vedtaket om nedlegging har vært stor. Et uklart bystyrevedtak antyder at biblioteket kan drives videre av frivillige.

Nedlegginga er nå utsatt fra 1. til 15. februar for å sjekke juridiske forhold rundt et bystyrevedtak fra 1964, da samfunnshuset som biblioteket ligger i ble bygd. Et forslag fra tidligere FrPer Einar Lonstad om å la en ubrukt kommunal million til sin bystyregruppe tilfalle biblioteket, er avvist.

I mens er brukerne i villrede: Er biblioteket vårt fremdeles åpent i morgen? 11 år gamle Lene Johanne Linker Linåsen (bildet t.v.) var en av de mange som bar fakkeltog for Nordtvet bibliotek i januar. - Jeg har i perioder brukt biblioteket daglig, og låner bøker, video og lydassetter. Den nye Harry Potter-boka leste jeg på en måned, forteller hun stolt.

Eli Sætre Follerås (bildet t.h.) har vært barnebibliotekar på Nordtvet siden 1998, og er i villrede hvis nedleggingsvedtaket blir endelig. - Vi mister vel ikke jobben, men vet ikke hvor vi skal jobbe og hvilke arbeidsoppgaver vi skal ha framover, sier Follerås, som synes det er veldig positivt at brukerne aksjonerer for å redde filialen. - Vi har blitt overveldet av det store engasjementet, sier hun. ■

Økt samarbeid i nytt biblioteklandskap?

- Det er viktig å se på koblinga mellom langsiktig tenkning omkring samfunnets og bibliotekenes utfordringer, og organisering av bibliotekene. Denne konferansen er kanskje et av de første tilfellene hvor vi har prøvd dette bevisst.

er dette rettighetsaspektet knyttet til individet og ikke til lokal tilpasning. - Spørsmålet blir da om kommunen alltid er din venn, mens staten alltid er din fiende?, spurte Selle retorisk, og la til at denne problematikken vel også gjelder for bibliotekene.

Tekst og foto: Erling Bergan

Slik oppsummerte Ragnar Audunson konferansen "Økt samarbeid i et nytt biblioteklandskap" i Bergen 19. - 20. januar. Han representerte Avdeling for journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag ved Høgskolen i Oslo, som arrangerte konferansen sammen med ABM-utvikling, Fylkesbiblioteksjefkollegiet og Norsk bibliotekforening.

Folkestyret er under press

Professor Per Selle la en del av den tankemessige plattformen som diskusjonene under resten av konferansen hvilte på. Han er en av hovedforfatterne bak Maktutredninga, og oppdraget i Bergen var å svare på spørsmålet "Betyr lokaldemokrati i forvitring også lokalsamfunn i forvitring?"

Ideen om folkestyre er under press, påpekte han. Og dette gjelder spesielt på lokalt plan. Det er mindre og mindre som blir besluttet lokalt. Vi legger økende vekt på enkeltmenneskets rettigheter og mindre vekt på den demokratiske deltakelsen. Det dreier seg om forflytting av styrkeforholdet fra folkestyre og i retning ekspertstyre. - Dette er ikke småtteri, det dreier seg om ideologiske endringer, sa Selle, og la til: - Vi har i vår demokratiforståelse fram til nå lagt vekt på en nærhet mellom representanter og de representerte. Dette forutsetter visse typer fellesskap, som svekkes når den kommunale tjenesteproduksjonen profesjonaliseres. Og da er det ikke gitt at kommunen oppleves som "nærmere" folk enn staten.

Per Selle snakket videre om begrepet "prioriteringseffektivitet", det at lokale beslutninger gir en effektiv tilpasning til lokale forhold som sentrale beslutninger ikke gir. - Men det er mindre og mindre lokale forhold å tilpasse seg til, det er mindre og mindre lokal variasjon. Det blir altså mer og mer problematisk å opprettholde lokale beslutninger, sa Selle.

Han påpekte videre at når folk legger økt vekt på rettigheter og mindre på demokratideltakelse, så

Avstand og nærhet

Per Selle ville ikke glorifisere nærhetsprinsippet. Han påpekte at mange store reformer i Norge har vært gjennomført med utgangspunkt i avstand. - Mange sentrale aktører i NHO og KS sier de vil ha individretta tjenester. Men de vil ikke ha de individuelle rettighetene med på kjøpet. Dette er problematisk, for det er to sider av samme sak. Man kan ikke få det ene uten å måtte ta det andre, sa han.

Resultatet av alle disse tendensene er rettsliggjøring, statsdirigering og avpolitisering. Dermed blir kommunene til noe annet enn de engang var. Skikkelig kvalitet på de tjenestene som individene krever, forutsetter en viss størrelse. Derfor tvinger interkommunalt samarbeid seg fram. Dette er selve beviset på at kommunen din er for liten, særlig hvis det er de samme samarbeidspartnerne på felt etter felt.

Per Selle trakk også inn tendenser han så i den frivillige sektor, som trekker i samme retning. Den tradisjonelle organisasjonsmodellen med lokallag og sentral ledelse som er knyttet sammen i et fungerende kommunikasjonssystem, er i forfall. Vi får i stedet nasjonale organisasjoner som ikke vil ha lokallag, og vi får lokale organisasjoner som ikke er del av noen nasjonal organisasjon. Vi ser også "samtidsorganisasjoner", de som kommer og går etter behov.

Et tankevekkende resonnement om betydningen av sentrum-periferi i norsk samfunnsutvikling og politikk, kom på slutten av Selles foredrag. Han sa at en reise fra sentrum til periferi også kunne ses som en reise tilbake til fortida. Men her påpekte han spesielle trekk ved Norge: Vår rikdom lå, før dansketida, i periferien. Nasjonens framtid lå dermed i periferien. Når det i dag snakkes om lokal variasjon, er dette kulturelle argumenter uten funksjonelt innhold. - Vi beveger oss nå fra det kulturelle til det funksjonelle. Dette er fundamentalt og vi må forholde oss til dette i årene som kommer, sa professor Per Selle til slutt.

Dermed var klimaet lagt for et par utspill fra fylkesbiblioteksjef Lisbeth Tangen, som en av de to

Folkestyret er under press, hevdet professor Per Selle.

kommentatorene etter Selles foredrag. Hun mente at Trondheim folkebibliotek uten problem kunne overta driften av bibliotekene i 2-3 nabokommuner, samtidig som hun advarte seg selv mot å nærme seg dette på en arrogant måte. Hun påstod videre at bibliotek som møtested er av mindre betydning på mindre steder: - Vi trenger ikke alle disse fysiske biblioteklokale, sa Lisbeth Tangen, som ville ha mer vekt lagt på tjenestene enn på lokalene.

21 ulike samarbeidsprosjekt var presentert gjennom veggoppslag i et rom ved siden av konferansesalen. Ved hvert oppslag traff man en ansvarlig som kunne forklare mer om hva de gjorde. Det var alt fra det storstilte "Biblioteket Østfold", til et begrenset samarbeid om video mellom noen folkebibliotek i Sogn og Fjordane. Her hadde arrangørene truffet planken. For disse veggoppslagene ga en bredde til konferansens tema, som ofte savnes.

Digitalt og flerkulturelt

Konferansens andre foredragsgodbit ble servert av vår egen bibliotekprofessor Ragnar Audunsson. Han er opptatt av å se biblioteket i en digital og flerkulturell kontekst, og trekker konsekvenser av dette for bibliotekpolitikken, bibliotekstrukturen og bibliotekets rolle som møtested. Hans startet med følgende påstand: Det digitale øker betydningen av biblioteket som møtested!

For Audunsson er bibliotekvesenets struktur et politisk spørsmål, ikke et strukturelt spørsmål. Han påpekte bibliotekdebattens begrensninger: På den ene siden har vi en logistikk-debatt frikoblet fra grunnleggende refleksjon om bibliotekets samfunnsmessige rolle - en modernisering uten program. På den andre siden har vi et konservativt og defensivt forsvar av 60- og 70-tallets posisjoner - en ideologidebatt uten program for de nye utfordringene.

Biblioteklovas "formålsparagraf" har alltid spilt inn i denne typen debatter. Om dette sa Audunsson: - Selv om det er bra at det siste lovforslaget ikke ble vedtatt, er det åpenbart at noe må gjøres med lova. Men vi må spørre oss om lovens formålsparagraf har negative og begrensende føringer for debatten. Eksempelvis har den finske bibliotekloven av 1998 ikke et ord om "bøker og annet egnet materiale", men et fokus på verdiene biblioteket representerer.

Den flerkulturelle utfordringen beskrev Audunsson som kompleks og sammensatt. Den er ikke bare etnisk definert, men dreier seg også om framveksten av f.eks. ungdomskulturer. Og den dreier seg

om et skifte fra hegemonisk kultur til en aksept av pluralisme og mangfold. Folkebiblioteket er barn av en flerkulturell setting, hevdet Audunsson, og trakk trådene tilbake til de amerikanske folkebibliotekene rundt 1850, da det dreide seg om å skape en enhetskultur i et sammensatt samfunn. Nå er vårt spørsmål hvordan vi kan skape arenaer hvor de ulike kulturene kan møtes for å unngå fragmentering og disintegrasjon i dagens norske samfunn.

Det flerkulturelle kan altså innebære mangfold og berikelse, men også fragmentering og intoleranse. Tilsvarende kan digitalisering innebære en utvidelse av vår kommunikative horisont, men det kan også bety individualisering og fragmentering.

For å trekke biblioteket inn i disse sammenhengene, innførte Audunsson begrepet høy-intensive og lav-intensive møteplasser. Eksempelvis er Vålerengaklanen en høy-intensiv arena, mens Ønskekonserten i radioen er en typisk lav-intensiv arena. Den siste typen er nødvendig i et samfunn som vårt. Sementet i et demokrati må være toleranse og verdimesig fellesskap, så vi oppnår legitimitet på tvers av de enkelte kulturer. Biblioteket er en utpreget lav-intensiv arena, hvor helt ulike grupper finner det tilforlataelig å være samtidig.

Ragnar Audunsson ser tre konsekvenser av dette for folkebibliotekene: For det første kan dette gi et nytt utgangspunkt for å begrunne folkebibliotekets rolle som demokratisk instrument. For det andre kan det gi oss en ny måte å forstå flerkulturelle bibliotekstjenester på. For det tredje kan det gi folkebiblioteket en tiltagende rolle som fysisk møtested.

Fylkeskommunale folkebibliotek

Så avsluttet bibliotekprofessoren med en brannfakkell: Bør biblioteket skifte fra å være et kommunalt til å bli et fylkeskommunalt ansvar? Kan vi hogge over den gordiske knuten ved å holde fast ved at bibliotekstjenester skal finnes i alle kommuner, men overlate ansvaret for dette til fylkeskommunen? Dermed kan man tenke helhet. Et dårlig hovedbibliotek kan dermed kunne få en rolle som en utmerket filial. Et større biblioteklandskap kan ses under ett. Man kan redusere frykten for å slukes av den store nabokommunen. Og tilgangen på kompetanse kan bli bedre. ►

21 ulike samarbeidsprosjekt presentert i veggoppslag under konferansen i Bergen.

Fylkesbiblioteksjef Svein Nilssen har vært banebrytende med samarbeidsprosjektet "Biblioteket Østfold".

- Ragnar Audunsson avsluttet med et tredelt budskap:
1. Man møter få aksjemeglere i Attac. Biblioteket er et av de få stedene man møtes på tvers.
  2. Skal vi realisere biblioteket som sted, må vi tenke større kontekster enn kommunene.
  3. Verdigrunlaget i biblioteklova er viktig, men en framtidsetta debatt må frigjøre seg fra 70-tallets problemstillinger.

Fylkesbiblioteksjef Ruth Ørnholt påpekte det problematiske i å be brukerne om en visjon for bibliotekene.

Til tross for andre innledninger av Leif Arne Heløe, Christina Persson og Leikny Haga Indergaard, og panelinnlegg fra Sissel Jakola, Svein Nilsen, Ivar Haug og Ruth Ørnholt, var det nok Selle og Audunsson som preget den debatten som kom på slutten av konferansen. At ikke Svein Nilsen og hans banebrytende "Biblioteket Østfold" fikk breie seg mer på en konferanse med biblioteksam-

arbeid som tema, var det flere som stusset over. Men det er vel en skjebne han deler med andre som gjør mer enn de mener. Thomas Brevik var den som blåste kraftigst ut under debatten: - Dette er en utfordring både til ABM-utvikling og NBF: Samarbeid, javel, men hvor

vil vi med folkebibliotekene? Hvis vi fikk en god overordnet visjon for norske bibliotek, ville det være lettere å lage visjoner for lokale folkebibliotek. Jeg ønsker meg en felles ide å jobbe mot. Vi må se 10-20 år framover, ikke 2 år ad gangen som de fleste gjør nå.

Trond Minken etterlyste samfunnsoppdraget for bibliotekene. - Vi er individ-, bruker- og rettighetsorientert, men samfunnsoppdraget har forsvunnet som dugg for sola. Det holder ikke å etterlyse en fiks ferdig visjon fra NBF. Vi må definere dette selv lokalt, ellers blir vi som korker på et hav.

Det var altså ingen tvil om at mange deltakere opplevde at noe som gjaldt verdimeisig grunnlag, visjoner, eller lignende, måtte klargjøres mer før man kunne føre en lengre diskusjon om samarbeid. Fylkesbiblioteksjef Ruth Ørnholt kom i den forbindelse med en nyttig påminnelse da panelet hadde sin sluttrunde: - Noen spør om det er bibliotek-eliten, politikerne eller brukerne som skal definere visjonen. Men også politikerne og brukerne mangler visjoner for bibliotekene! Spør brukerne, og 90 prosent svarer at de er fornøyd. For alle er fornøyd med gratis tjenester, sa Ørnholt. ■

Større kontekster enn kommunene

Professor Ragnar Audunsson er en sentral premissleverandør i norsk bibliotekdebatt. Så også i Bergen. Med forskerens kombinasjon av grundige analyser og tvetydige spissformuleringer, tvinger han debattantene til å forholde seg til det han sier.

Vi fikk en prat med ham etter konferansen.

- Du legger stor vekt på biblioteket som møteplass. Er det minstekrav til størrelse, for at et bibliotek kan fungere som møteplass?

- Det er jeg ikke sikker på. Det betyr noe i seg selv at det finnes et bygg som er biblioteket i bygda. Og jeg er

ikke sikker på om et biblioteks betydning er en direkte funksjon av åpningstid heller. For da kunne vi ha lagt ned alt som er av kirker, som stort sett bare er åpne på søndager. Slike lokaler betyr mye, de er med på å konstituere lokalsamfunnet. Men da må vi også ha andre tilbud som er mer tilgjengelige, som har lang åpningstid, veiledningstjenester, osv. Vi kan kanskje lære litt av Fotballforbundet når de tenker anlegg. Det er alt fra den lille bingen og opp til riksanlegget, med mange typer i mellom. Noe av det samme kunne vi kanskje tenke oss i en folkebiblioteksammenheng. Det er ulike roller og visse roller forutsetter ikke nødvendigvis 40 timer åpent og 50.000 bind.

- Ser du for deg klart definerte nivåer på slike tjenestesteder eller glidende overganger?

- Jeg tenker meg glidende overganger. En del storbyer har tre nivåer. Det laveste kalles noen steder

Tekst og foto: Erling Bergan

- Du sa i ditt foredrag at hvis vi skal realisere biblioteket som møtested, må vi tenke i større kontekster enn kommunene. Har du sett konkrete prosjekt presentert under denne konferansen, som kan være eksempler på dette?

- Østfold-prosjektet kan være et eksempel. Det de har gjort når det gjelder bibliotek i videregående skoler i Finnmark, er sannsynligvis også noe som har overføringsverdi til folkebibliotekene. Blant annet at de tenker i en fylkekommunal kontekst, ikke for å legge ned enkeltbibliotek, men for å utvikle dem. Det er nesten en tragedie at Norge har 450 bibliotek som alle blir vurdert som hovedbibliotek. Dermed må vi si at 200 av dem er alt for dårlige. Men det kan godt hende at de er gode som lokale møteplasser i et nettverk av ulike typer bibliotek. Da må vi tenke ut over kommunegrensene.

for familiebiblioteket, som ikke skal være noe avansert informasjonssenter, men et sted hvor mor og bestemor kan komme med barn og barnebarn. Så har du den velutstyrte filialen. Og så hovedbiblioteket for de mest avanserte informasjons- og veiledningsbehovene. En slik trenivåmodell fra storbyer kan man kanskje overføre til regioner eller fylker.

- Har du funnet gehør for tanken om fylkeskommunal drift av folkebibliotekene?

- Mange omtaler fylkeskommunen som en død hest. Det kan godt tenkes. Fylkeskommunen får være et bilde på en enhet som er større enn kommunene. Men selv om fylkeskommunen muligens er en død hest, så er det viktig å forankre institusjoner og biblioteker i et nivå som noen har en tilhørighet til. Dette kan gjelde for eksempel Møre og Romsdal, mens tilhørigheten kan oppleves svakere til en enhet som eksempelvis Midt-Norge eller andre typer regioner.

Ragnar Audunsson vil gjerne bringe debatten om strukturen i biblioteksvesenet ut av dødvannet. Han synes det har vært fokusert for mye på nedleggelse av bibliotek, på små bibliotek med utilstrekkelig åpningstid, fagpersonale og ressurser, osv. - Ved å tenke i en større kontekst kan det hele åpne seg mer opp og vi kan få noen muligheter til å tenke struktur og biblioteklandskap i mer politisk forstand.

- Du er ikke redd for å bidra til en rettfærdiggjøring av dagens situasjon. I stedet for å være misfornøyd med dagens forhold, finner du begrunnelser for tingenes tilstand?

- Det kan være en innvending. Men man ser jo at norsk biblioteksvesen er utilstrekkelig sammenlignet med Danmark, Sverige og Finland. Og vi går nå inn i en situasjon med en stor bibliotekutredning, der bibliotekstruktur vil bli diskutert. Da må vi få en politisk diskusjon som kan knytte dette med struktur og landskap sammen med samfunnsoppdraget, slik det ble etterlyst på konferansen.

Audunsson nevner bibliotekhistorikeren Michael H. Harris, som skriver om amerikanske folkebibliotek på 1920-tallet. De var i ferd med å forfalle til en byråkratisk organisasjon uten annet formål enn å opprettholde seg selv. Men så kom Hitler og Mussolini og trusselen mot demokratiet, og biblioteket fant en ny begrunnelse. Det kan være noe av den samme situasjonen nå. Vi diskuterer struktur og ordninger, men har kanskje glemt begrunnelsen for hvorfor vi er der.

- Bør samfunnsoppdraget forankres i biblioteklovens formålsparagraf, i et statlig organ eller i organisasjonene?

- Den bør nær sagt forankres alle stedene. Om ikke i en begrenset formålsparagraf, så i prosessen rundt den. Det vil involvere både profesjonen og det politiske miljø i en tenking omkring bibliotekets rolle. Bibliotekets begrunnelse må forankres flere steder, også i de faglige organisasjonene og utdanningsinstitusjonene.

- Bør det helst være en konsensus rundt dette?

- Nei, det tror jeg ikke. Vi må ha konsensus om noen basisverdier, men samtidig er det viktig med diskusjon og refleksjon. Prosessen er viktig. For å kunne utvikle bibliotekene, må vi hele tiden kunne være kritiske til den rollen de spiller, slik vi er nå. Hvis vi har konsensus, så blir det stillstand. Men bibliotekens samfunnsoppdrag må ha legitimitet i alle miljøene, det er viktig.

- Til slutt, inntrykk av konferansen?

- En veldig interessant konferanse, det er veldig fint å få perspektivene fra Per Selle på maktutredninga. Det gir en god bakgrunn for oss til å diskutere vår situasjon. Og jeg tror at koblinga som en prøvde å få til på denne konferansen, mellom langsiktig og prinsipiell tenkning om kring samfunnsutfordringer, som Selle og Heløe tok opp, og prinsipiell tenkning om bibliotekenes rolle i dette, og knytte det til organisasjon og struktur, altså det å få til den koblinga, det er kanskje et av de første tilfellene hvor vi har prøvd det bevisst. Det er viktig. ■

Vi må få en politisk diskusjon som kan knytte dette med struktur og landskap sammen med samfunnsoppdraget, sier professor Ragnar Audunsson.

Holocaust

- det heilage folkemordet?

Yrkesetiske dilemma for bibliotekarar

Hendingane som er omtalt i denne serien er basert på verkelege erfaringar i norske bibliotek, men dei einskilde historiane kan ikkje knyttast direkte til eit enkelt bibliotek, ein enkelt bibliotekar eller ei spesifikk hending. Bibliotekaren tar gjerne i mot fleire eksempel som kan nyttast som råmateriale til denne serien. Send til Stig Elvis Furset på stig.furset@rygge.kommune.no.

Historia

Stig Elvis Furset,
Bibliotekar,
Rygge bibliotek

Andre trinn ved ein vide-regående skule har i lengre tid hatt jødeutryddingane under andre verdenskrigen som prosjekt. I prosjektet inngår også ein tur med "Hvite Busser". Elevane har arbeidd flittig og grundig, ikkje minst på grunn av turen dei skal på.

Biblioteket ved skulen har vore mykje brukt under prosjektet. Litteraturen om emnet er stor, så skulebibliotekaren har vore ein viktig støttespelar under arbeidet med å finne fram i denne, samt i låne inn ting på fjernlån.

Etter turen er det meininga at elevane skal lage ei utstilling i biblioteket, som skal opnast på årsdagen for Krystallnatta. Ordføraren har takka ja til å stå for opninga. Men det er berre ein av grunnane til at det er venta ei viss merksemd rundt denne. Lokalpressa har hatt gåande ein reportasjeserie i sitt helgebilag rundt prosjektet, kor dei har skrive om gangen i arbeidet og elevane sine refleksjonar rundt Holocaust. Ein reporter og fotograf skal frå avisa skal også vere med på turen.

Eit par veker før turen skal gå av stabelen er det ein elev som byrjar å stille kritiske spørsmål rundt

opplegget. Det viser seg at dei kritiske spørsmåla har utspring i at han har lese ei bok av Norman Finkelstein, som heiter "Holocaustindustrien". Denne boka snur uttrykket ein har om Holocaust som industri på hovudet, der den prøver å rive ned statusen som jødeutryddingane har fått i det "kollektive minnet" og offentlegheta. Finkelstein påstår blant anna at å oppretthalde eit sterkt fokus på Holocaust så lang tid etterpå er det same som å seie at jødane har krav på ei slags historisk særbehandling på folkemord.

Eleven får med seg eit par andre i klassen, og dei seier at dei vil lage ei "alternativ utstilling" med basis i Finkelstein si bok. Idéen blir mildt sagt kjøleg motteke ved skulen sin administrasjon.

Læraren som har ansvaret for prosjektet vender seg til bibliotekaren og ber om at boka til Finkelstein ikkje blir gjort tilgjengeleg for resten av prosjektperioden.

Korleis stiller bibliotekaren seg til læraren og administrasjonen sitt ønske? ■

Illustrasjonsfoto: Erling Bergan

Hvem er Norman G. Finkelstein?

Norman G. Finkelstein har doktorgrad fra Department of Politics ved Princeton University i USA, på en avhandling om sionisme-teorien. Han har skrevet fire bøker, men ingen av dem er oversatt til norsk: *Image and Reality of the Israel-Palestine Conflict* (1995), *The Rise and Fall of Palestine* (1996), *A Nation on Trial: The Goldhagen Thesis and Historical Truth* (1998) og *The Holocaust Industry: Reflections on the Exploitation of Jewish Suffering* (2000). Han har også skrevet artikler i tidsskrift som *London Review of Books*, *Index on Censorship*, *Journal of Palestine Studies*, *New Left Review*, *Middle East Report*, *Christian Science Monitor* og *Al Ahram Weekly*. Han underviser for tiden i statsvitenskap ved DePaul University i Chicago.

Norman Finkelstein er født i Brooklyn, New York i 1953. Han er sønn av Maryla Husyt Finkelstein, overlevende fra Warszawa-gettoen, Maidanek konsentrasjonsleir, og Zacharias Finkelstein, overlevende fra Warszawa-gettoen, Auschwitz konsentrasjonsleir. Han dediserte sin første bok til sine foreldre, og skrev: "Måtte jeg aldri tilgi eller glemme det som ble gjort mot dem." På Norman G. Finkelsteins hjemmeside (www.normanfinkelstein.com) står det: "His brothers Richard and Henry Finkelstein would like all visitors to this web site to know that

the surviving family fully supports Norman's efforts to maintain the integrity of the history of the Nazi holocaust. May we never forgive or forget what was done." ■

■ ■ ■ Kommentar I

Arnfrid Steinsholt
Sandefjord videregående skole

Dette var en morsom utfordring som har gitt flere interessante diskusjoner på skolen, hjemme og med venner, lærerkolleger og bibliotekarkolleger. Jeg har ikke fått lest Finkelsteins bok, men har funnet en del

stoff om den og har måttet gjøre vurderingene utfra det.

Min første reaksjon på spørsmålet var: Selvsagt vil jeg ha boka tilgjengelig under prosjektet. Det virket enkelt.

Ved nærmere gjennomlesning, er det slett ikke så enkelt. Her er det mange parter involvert og det er to problemer: bruk av boka og alternativ utstilling.

Læreren og medelevene: Kan bruk av boka ødelegge for lærerens motivasjon av elevene, slik at de ikke får utbytte av turen og undervisningen om temaet?

Skolens rykte: Kan en slik alternativ utstilling ødelegge skolens rykte i forhold til foreldrene og lokalmiljøet? Kan den misforstås? Ordfører, journalister og fotografer er ventet. Vil de fokusere mest på den alternative utstillingen og stille spørsmål om det er antisemittiske krefter på skolen?

Den kritiske eleven: Den kritiske eleven har sin ytringsfrihet. Skolen bør stimulere til kritisk tenkning og engasjerte elever bør ikke knebles. Diskusjon bør oppmuntres og elever som kommer med nye tanker må tas alvorlig. ►

► **Min vurdering:**

Er innholdet av boka er så "farlig" at den ikke skulle vært kjøpt inn til skolebiblioteket, er innholdet rasistisk, skadelig og ikke forenlig med skolens ideologi? Har jeg gjort en feil ved å kjøpe boka? Må jeg innrømme at her har jeg gjort en feil og kaste boka?

Da må vi se på hva boka egentlig inneholder. Det er viktig å understreke at dette ikke er ei bok som fornektet holocaust. "Holocaust-industrien" dreier seg om at amerikansk-jødiske organisasjoner, institusjoner og enkeltpersoner utnytter de kolossale lidelsene som jødene var utsatt for under 2. verdenskrig til å kreve store erstatningssummer fra bl.a. Tyskland og Østerrike. Forfatteren mener også at jødernes lidelser brukes til å immunisere Israel mot kritikk. Finkelstein hevder at hovedårsaken til antisemittismen i verden i dag er staten Israel og holocaust-industriens enorme grådighet (info. fra Morgenbladet 21.02.2003 - artikkel av Frode Moelven: Etnisk sjåvinisme).

Boka er kontroversiell, men ikke villedende eller rasistisk. Den må ses på som et partsinnlegg og det er nok av stoff som viser den andre siden av denne saken. Det vil være sensur og overformynderi å fjerne den. Som bibliotekar må jeg stille til disposisjon litteratur som viser flere sider av en sak - det er del av min yrkesetikk.

Man kan også se på dette som et spørsmål om lojalitet. Skal vi som bibliotekarer være lojale overfor lærerne, elevene eller skolens ledelse? Vi har skolens målsetning og ytringsfriheten som retningslinjer, det er det vi som skolebibliotekarer må være lojale mot. Hvis vi får pålegg fra skolens ledelse som vi mener bryter med disse må vi ta en diskusjon. Hvis vi fortsatt er uenige og vi velger å handle mot skoleledelsens pålegg, må vi regne med å ta konsekvensene av det.

Jeg vil holde fast på at boka skal være tilgjengelig i biblioteket også i prosjektperioden. I hvilken grad den kan brukes i prosjektet må bli en diskusjon mellom lærer og elev og det er jo avhengig av hva prosjektet skal dekke. Hvis prosjektet dreier seg om jødene under 2. verdenskrig, er det vel ikke aktuelt å bruke den. Hvis prosjektet dreier seg om antisemittisme gjennom tidene, må jo boka være et funn.

Når det gjelder utstillingen er den en del av prosjektet og også en sak mellom lærer og elev. En utstilling om "Hvite Busser" og jødene under 2. verdenskrig kan være greit nok. Det kan bli litt mye å fokusere på "holocaustindustrien" samtidig. Hvis det ikke passer inn denne gangen, vil jeg tilby eleven utstillingsplass en annen gang.

Boka bør i alle tilfelle være tilgjengelig - i ytringsfrihetens navn! ■

Kommentar II

Kjell Helge Moe, Skolebibliotekar, Mesna videregående skole, Lillehammer

Biblioteket ved skolen har skaffet elevene mye stoff til prosjektet, både av egne bøker, fjernlån og internettadresser. Det er positivt at elevene har et aktivt forhold til biblioteket og vil lage utstilling der. De får mere kjennskap til hva biblioteket kan tilby når de går der ofte, og det kan bli lettere for dem å finne stoff i biblioteket neste gang de har bruk for informasjon eller skjønnlitteratur.

At noen elever finner stoff som er kritisk til oppleste sannheter, er interessant for prosjektet. Elevene skal i følge læreplanens generelle del lære seg å tenke kritisk og stille nye spørsmål. Derfor skulle elevenes kritikk være fullt ut akseptabelt.

Kritikken kommer fram et par uker før selve turen, men utstillingen skal settes opp etter at de har vært med "Hvite Busser". De elevene som er kritiske, må være særlig oppmerksomme når de kommer til dødsleirene de skal besøke på turen i Polen, Tsjekkia og Tyskland. De skal ha med et tidsvitne i hver buss, en person som faktisk har sittet i en av leirene. Elevene kan gjennom samtaler med tids-

vitner og guider finne ut hvordan det egentlig var med utryddelsen av jøder i forhold til andre grupper. Kanskje elevene får et annet syn på Finkelsteins påstander etter besøket i fangeleirene.

I følge SAMBOK og BIBSYS fins det ni engelske, et svensk og et tysk eksemplar i norske bibliotek, men den er ikke oversatt til norsk. I Atekst kan man finne noen artikler om Finkelsteins bok. Jeg vil forsøke å låne inn boka dersom dette er viktig for dem. Eller kanskje debatten i avisene er tilstrekkelig grunnlag for å lage et bidrag til utstillingen?

For meg er greit at de kritiske kommentarene er med i hovedutstillingen etter turen. Det er elevene som har ansvaret for utstillingen. Hvis noen av dem vil ha med andre synspunkter, synes jeg det vil gjøre framstillingen mer interessant. Dette må kunne innlemmes i den vanlige utstillingen og ikke plasseres som en alternativ utstilling. Dermed skulle det ikke være grunn til å være misfornøyd verken for lærer eller administrasjon. ■

Bilder på nettet

Bibliotek, muséer og historielag har en mengde bilder og gjenstander som fortjener et større publikum.

Vi har gjort dette enkelt ved at registreringsbildene i Bibliofil kan tilpasses det aktuelle (lokale) behov.

Hvorfor legge ut bildene på internett ?

- Lokalhistoriske bilder er interessante for folk flest
- Alle kan få tilgang til bildesamlingen
- Lettere gjenfinning med svært gode søkemuligheter
- Publikum kan gi tilleggsopplysninger
- Mindre slitasje på kildematerialet
- Posisjonering av biblioteket/muséet som en aktiv informasjonsformidler

Kontakt oss for mer informasjon!

Se også: <http://www.bibsyst.no/kundeliste/bilde.php>

BIBLIOFIL® levert av

En flerspråklig bazar

Det var en gang for lenge siden - i det forrige århundre, nærmere bestemt i 1998 - en prinsesse som het Det flerspråklige bibliotek (DFB). Prinsessen ønsket seg inderlig to ting. For det første: Et flerspråklig nettsted med språklige minoriteter i Norge som fremste målgruppe - en nasjonal tjeneste som kunne nå ut til alle i landet uansett bosted og som kunne være en inngangsport til det norske samfunnet. For det andre: Som en bieffekt - å skaffe prinsessen og andre innen biblioteksektoren økt kunnskap om flerspråklighet på nett.

Det var bibliotekar Oddbjørn Hansen som tok den første faglige presentasjonen av Bazar. - Vi har laget et flerspråklig skall for ressursene vi finner på nettet, sa han, og la til at Bazar aldri kan bli bedre enn de nettressursene de finner. Så viste han til et eksempel som sikkert Erna Solberg tar med seg hjem til departementet og får gjort noe med: Kommunaldepartementets egen side om "Hva er en flyktning" er kun publisert på norsk!

■ ■ ■ Tekst og foto: Erling Bergan

Slik innledet DFBs leder Kirsten Leth Nilsen sin tale under åpningen av Bazar - tjenesten som innebærer at prinsessen fikk sine ønsker oppfylt. Fredag 9. januar 2004 var dagen for offisiell åpning av denne nettjenesten, som har hatt en mindre prøveversjon ute i noe tid allerede.

Men det var ikke bare sjefen for årets bibliotek som kastet glans over åpninga. Biblioteksjef Liv Sæteren ønsket nærmere hundre frammøtte velkommen i foredragssalen til hovedbiblioteket på Hammersborg. - Det flerkulturelle er en rikdom, men også en utfordring, påpekte hun. Kulturbyråd Torger Ødegaard hilset og gratulerte fra Oslo kommune. - Jeg har et inntrykk av at Deichman ligger i front på mange områder, sa han til stor tilfredshet for de mange hardt arbeidende Deichman-ansatte som var tilstede.

Kommunalminister Erna Solberg klipper snora og åpner Bazar for publikum.

Rosinen i dagens pølse var uten tvil kommunalminister Erna Solberg, som foresto den offisielle åpninga ved å klippe over en snor foran lerretet der den første presentasjonen ble gjort. Dette er viktig, påpekte hun, og viste til at Bazar ga innvandrere, asylsøkere og flyktninger muligheten til å komme under huden på det norske samfunnet. - Jeg skal benytte anledningene når jeg reiser rundt og snakker om integrering, til å fortelle om Bazar, sa hun. Og dermed var glansen kastet begge veier!

Blant Bazar-eksempelene Oddbjørn Hansen viste, var emnet Typisk Norsk, der du blant annet blir vist til Utenriksdepartementets fire-språklige nettartikkel om "Nordmenn og deres forhold til naturen". Men det er svært mye av informasjonen Bazar har lenket opp, som kun finnes på ett språk. Når dette blir synliggjort gjennom denne tjenesten, kan det kanskje bidra til at mer nettinformasjon blir flerspråklig. Ikke minst trenger det offentlige Norge å forbedre seg på dette.

Det mest krevende arbeidet de hadde med å sette opp Bazar, var nok å få på plass parallellversjoner i 14 ulike språk av den informasjonen de selv har skrevet. Og blant disse største innvandrerspråkene i Norge, finner vi selvsagt også språk med andre bokstaver enn de latinske og der de skriver fra høyre mot venstre. Det dreier seg om arabisk, persisk, urdu og kurdisk.

- Det har vært et stort arbeid med å få laga oversettelsene rett og slett i et format som fungerer. De må skrives på riktig måte, de må legges inn i databasen på riktig måte, de må flyte gjennom databasen på riktig måte. Og når de publiseres må alle tegnene ha fulgt med hele prosessen. Så må brukeren også ha rett utstyr for å få fram alle disse tegnene, sier Oddbjørn Hansen, som er redaktør og koordinator for Bazar-prosjektet i en 20 prosent stilling. Ellers er Oddbjørn bibliotekar ved Det Flerspråklige Bibliotek.

- Brukerne har vel ikke alltid datautstyret dere forventer?

- Vi har brukt mye tid på å teste hva slags utstyr må man ha for å kunne lese dette. Vi må kunne hjelpe sluttbrukeren best mulig i å bruke Bazar uten å ha noen stor IT-kompetanse på forhånd, sier Oddbjørn. Han har stor tro på at dette kommer til å fungere på ulike PC-er i de tusen hjem - og i de tusen bibliotek.

Personalet ved Det Flerspråklige Bibliotek hadde grunn til å smile da Bazar ble åpnet 8. januar. Her ser vi noen av dem, fra venstre Astri Gosh, Kirsten Leth Nielsen, Nina Stenbro og Oddbjørn Hansen.

- Mens vi jobba med prosjektet, har det satt seg visse internasjonale standarder for dokumentflyt på nettet. Hvis man har en ny versjon av nettlesere som Internet Explorer, Opera eller Netscape, så vil de aller fleste språkene komme fram ganske uproblematisk. Teksten vil flytte seg slik at alt ser riktig ut. Alle tegnene skal vises. I de tilfellene hvor vi har måttet legge inn språk som ikke har noen ordentlig standard, så har vi lagt lenker til steder der man må laste ned en font for å få det til å fungere ordentlig, med beskrivelse av hvordan man aktiverer fonten. Men her går utviklingen raskt. Om ett års tid vil vi kanskje ikke trenge slike hjelpetekster lenger. Da har internett og World Wide Web blitt enda mer internasjonal.

- Det har vært mye å gjøre fram til lanseringa i dag?

- Bazar har krevd veldig mye arbeid. Det har blitt start og stopp og start og stopp, etter hvert som pengekrana er skrudd av og på. Derfor har prosjektet rulla og gått i nesten i fire år nå. Vi har tidligere lagt ut en liten test-versjon på fem språk. Vi så at det var behov for flere språk og utvidelse av tjenestene. Vi jobba fram kravspesifikasjoner for en større utgave, noe som omsider har resultert i dagens lansering.

- Hva vet dere om etterspørselen?

- Vår lille testversjon av Bazar hadde voldsom nedslagskraft. Med en gang du legger ut nettsider på andre språk enn norsk og engelsk, fanges de opp av de store internasjonale søkemotorene, som Google og Yahoo. Vi fikk veldig respons når vi la ut sider på for eksempel fransk, albansk og somali. Det kom epost fra folk som ikke bodde i Norge, men som kanskje hadde søkt på Norge og Asyl på fransk eller somali og fått opp våre sider. Så spør de hva dette dreier seg om. Når vi nå utvider fra fem til fjorten språk, regner vi med kraftig økning i bruken. Og vi tror det vil bli veldig mye besøk fra andre, også utenfor Norge.

- Vil dere gå aktivt ut og markedsføre tjenesten?

- Vi har ikke noe penger til markedsføring nå, alt har gått med til å utvikle tjenesten. Men skal gjøre dette

så godt vi kan likevel. Vi skal informere på postlister. Vi skal forsøke å melde den inn i alle mulige søkemotorer. Vi skal informere så langt vi kan - så lenge det ikke koster noe, sukker Oddbjørn Hansen, som har sin bibliotekarutdanning fra Høgskolen i Oslo for fire år siden.

- Er bibliotekarutdanninga di relevant for arbeidsoppgavane du har med Bazar?

- Dette med flerspråklighet på nett er et nytt, stort og komplekst tema som alle her visste lite om på forhånd. Det er ikke en kompetanse som hverken bibliotekarer eller andre har i utgangspunktet. Men selve det å lage strukturen i Bazar, å organisere emnene og vurdere ressurser på nett, det lærer vi på bibliotekhøgskolen. Så jeg føler meg absolutt kompetent til det å systematisere en slik database. Vi har egne teknikere som setter dette opp for oss. Sammen bygger vi opp kompetanse på dette feltet. Alle på Det Flerspråklige Bibliotek har lært mye om publisering av ikke-latinske språk på nett. Og denne kunnskapen blir gjenbrukt når vi lager andre dokumenter på vår avdeling.

Oddbjørn Hansen ser fram til å jobbe videre med Bazar. Tjenesten skal utvikles, og kanskje oversettes til flere språk. De må imidlertid søke om nye friske midler til å få gjort dette. Det er viktig å ha råd til mer enn kun daglig drift. For dette er komplekse tjenester der både informasjonstilfanget og brukergruppene er i stadig forandring. Målet er kanskje å få den til å ligne - ja nettopp - en orientalsk basar, med all dens fargerikdom, vareutvalg og språkferdigheter. ■

Oddbjørn Hansen presenterte Bazar på storskjerm rett etter åpninga. En stolt biblioteksjef Liv Sæteren i bakgrunnen.

Serier på alvor

- Tegneseriens status i norske folkebibliotek ser ut til å bli bedre og bedre. Tidligere dreidde det seg om en kasse nederst i et hjørne, med Lucky Luke og Donald Duck. Og kanskje Tommy & Tigern, hvis du var heldig.

■ ■ ■ **Tekst og foto: Erling Bergan**

Det er Berit Petersheim som forteller dette. Hun er daglig leder for Serieteket, en spesialavdeling for tegneserier ved Deichmanske bibliotek i Oslo. Denne gullgruva for serieinteresserte ligger i 2. etasje over Grünerløkka filial, med hele den nyhippe bydelens befolkning som nærmeste brukere.

Men Serieteket har helt siden starten i mars 2001 satset på å være noe langt mer enn et tilbud i dette tidligere arbeiderstrøket. - Vi skal være et ressurs- og kompetansesenter for både bibliotekmiljøet og tegneseriemiljøet. Her åpner vi oss for alle tegneserieinteresserte, sier Berit, som har vært ansatt ved Serieteket i to år og trives godt med det.

- Jeg er selv veldig interessert i serier. Hovedoppgaven jeg skrev på bibliotekhøgskolen dreidde seg nettopp om tegneseriens rolle og status i

norske folkebibliotek. Det var vel en av grunnene til at jeg ville begynne her.

- Serieteket skal bidra til å løfte interessen i andre bibliotek også?

- Vi jobber ganske mye med det. Jeg tror vi har klart det litt også. Vi holder kurs flere ganger i året. Og mange bibliotek henvender seg til oss for å få input om hva de bør kjøpe inn. Det er ikke så lett når man i utgangspunktet vet lite om tegneserier.

Likevel er dette hovedsaklig et tilbud til Oslos befolkning. Berit forteller at det selvfølgelig er folk på Grünerløkka som er de flittigste lånerne, og at aldersgruppa 18-40 bruker Serieteket aller mest.

- Så tegneserier er ikke mest for barn, slik mange kanskje tror. Det er heller ikke noen stor majoritet av gutter, noe som også bryter med vanlige forestillinger om hvem som er de mest tegneserieinteresserte, sier Berit Petersheim. Hun har stor tro på framtida til dette tilbudet.

Veggene i Serieteket er fylt med striper og vitsetegninger i stort format. Vi finner også signerte hilsener fra en del kjente serieskapere. I inngangspartiet er det dessuten stilt ut premierte bidrag i en tegneseriekonkurranse som Norsk Tegneserieforum har arrangert i samarbeid med biblioteket. - Vi vil fremme lysten til å lage tegneserier. Serieteket skal være et senter for serieskapere også, sier Berit Petersheim til slutt. ■

Berit Petersheim har stillingsbetegnelsen spesialbibliotekar og er leder ved Serieteket, som ligger i 2. etasje over Grünerløkka filial av Deichmanske bibliotek i Oslo.

Faglig informasjon på internett - kvalitet og kildekritikk

Pål A. Bertnes
Abstrakt forlag, 2003

■ ■ ■ **Roger Dyrøy, Avdelingsbibliotekar**
Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap

Dersom du nokon gong har vore på seminar eller kurs der tittelen på denne boka har vore tema, så har du sikkert mange lause A4-ark med notatar, stikkord og kopiar av lysark om temaet. Du kan no kasta

seminarnotatar. Den er også eit glimrande utgangspunkt dersom du har tenkt å ha brukaropplæring for nye internettbrukarar i biblioteket. Og dersom du har lyst til å gje garva nettbrukarar eit lite kurs i kvalitet- og kildekritikk, noko ein kvar av oss kan trenga innimellom, er boka også sers dugande til dette.

Skal du kjøpa deg ei bok i år for å få fagleg oppdatering som bibliotekar, er dette ein veldig god kandidat. Dersom denne boka på eit eller anna vis ikkje vert ein del av pensumet på bibliotekarutdanningane her i landet, er det sers overraskande. Så bra er den. ■

desse. Denne boka er alt du treng om emnet.

Eg seier ikkje at det ikkje er mogeleg å skriva meir om temaet, eller kan hende endå meir utfyllande eller utdjupande. Det er berre ikkje naudsynt.

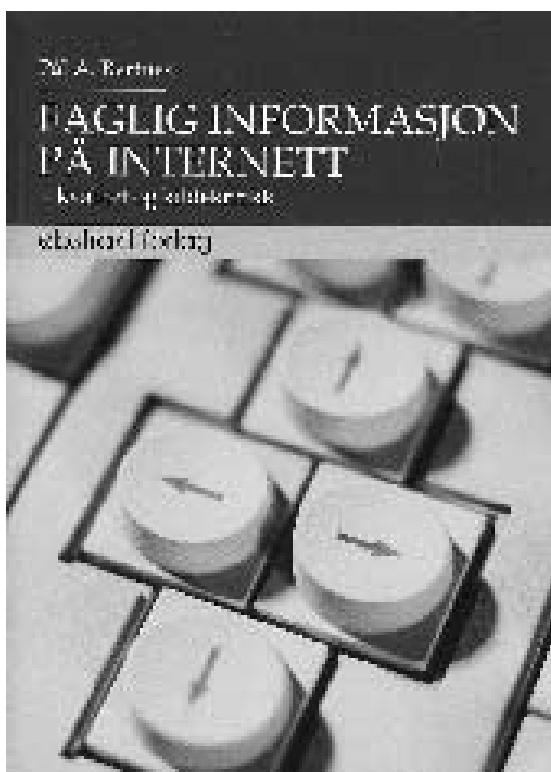
Boka er delt inn i 8 kapittel, med tema som "hva er internett", "hva finnes på internett og hvem står bak", "evaluering av informasjon på internett", "hvordan finne frem på nettet" med meir. Og sidan den er skriven av ein bibliotekar har den sjølv sagt litteraturliste og webografi.

Boka inneheld alle dei viktige momenta å hugsa på innan dei ulike kapitla. Sjølv om boka er utgiven på Abstrakt forlag er den langt frå abstrakt. Den er skriven på ein lett og grei måte, og er enkel å finna fram i. Ein treng ikkje den store bakgrunnskunnskapen om internett og bruken av dette for å ha utbyte av boka. Den er både for nybyrjaren og for deg som har brukt nettet sidan gamle dagar.

Den kjem sikkert til å vera aktuell og relevant i mange år framover. Det einaste som kan forringa boka med åra, er at ein del av nettadressene det vert vist til i boka kjem til å "rotne". Men denne boka er betre enn fleire andre eg har vore borti, for det er valt ut veldig sentrale og "store" nettadresser, så også på dette området har forfatternen gjort kloke val.

Kven har bruk for boka?

Som eg nemnte i starten, erstattar den alle kurs- og

Tiden er ute

Hvordan skal vi se begivenhetene rundt Tiden forlag som et uttrykk for tegn i Tiden? Morten Haugen reflekterer rundt dette med utgangspunkt i festskriftet til forlagets 70-årsdag.

■ ■ ■ Morten Haugen

Det er mange slags refleksjoner man kan gjøre seg når vi med kort mellomrom først feirer 70-årsjubileum for Tiden norsk forlag, og deretter får nyheten om at forlaget blir et heleid datterselskap av Gyldendal, og dermed mister den siste rest av sin selvstendighet. Først selvsagt alle de billige poengene man kan gjøre på forlagsnavnet (I Tidens fylde, Tiden er ute, "Det var de beste av alle tider", Tiden går, og sikkert en del til). Dermed alle innfallsvinklene til at tiden er ute (!) for organisasjonseide medieforetak i Norge. For det tredje det som egentlig er denne artikkelens formål, å omtale forlagets festskrift til 70-årsdagen.

Boka først. Tiden Norsk Forlags historie er skrevet tidligere, av Petter Larsen i 1983. "Da så de våren komme". Årets bok er ikke en forlagshistorie, men åtte bidrag "om ulike perioder og områder i Tidens historie". Svakheten ved dette er at forlagets legende - "1933, Kolbjørn Fjeld, Sandemose, Prøyssen, Arbeidermagasinet, Lo-Jo" - går igjen i flere av artiklene. Styrken ved denne måten å skrive på er nettopp at legenden bekrefter sin berettigelse ved at den er synlig fra alle vinkler. Alle artiklene gir innspill til forlagets fortid og nåtid, men når jeg unntar de av oss som har særlig interesse for forlags- og bokhistorie, vil jeg tro at det særlig er tre artikler som har bred interesse for bibliotekarer. Torhild Viken skriver om Prøyssen, Vestly og Arbeidermagasinet i artikkelen om "de folkelige fortellerne". Cathrine Sandnes skriver om "stall Gulliksen" og 90-tallets forfattergenerasjon, på en slik måte at jeg forstår mer av rollen som (skjønnlitterær) forlagsredaktør. Thomas Hylland Eriksen skriver saklig, entusiastisk og innsiktsfullt om "Tolkiens magnetisme" og introduserer begrepene "dyp" og "overflatisk" deltagelse/lesning. Jovisst, man vet mer om forlaget og mer om bøker og lesere generelt etter å ha lest denne beretningen.

Så forlaget. Forlaget var eid av arbeiderbevegelsens aktører, inntil Gyldendal i 1991 kjøpte 91% av aksjene. LO og Norsk Kjemisk satt med 4,5% hver, for å opprettholde en forbindelse mellom forlag og bevegelse. Høsten 2003 kjøpte Gyldendal de

siste 9% og vedtok en omstrukturering av forlaget. Fra å være et selvstendig forlag med direktør, produksjonsavdeling, økonomiavdeling og full pakke, er man nå blitt en "redaksjon", eller en merkevare, eller et "imprint" som det heter på forlagsk. Forlaget har en liten stab, som gjør det de kan best: Å redigere bøker. Andre tjenester får de fra moderhuset. Noen mener at dette er en liten omvei på veien mot full innlemmelse i Gyldendal, andre peker på Kolon som et tilsvarende eksempel på et forlag/"imprint" som i mange år har levd godt med egen profil, selv om det er heleid av Gyldendal. (Spissfindige sjeler kan peke på at forskjellene på et imprint (forlaget Kolon som Torleiv Grues verk) og en serie (Vita-serien som Gordon Hølmebakks verk, eller Bokormen som Einar Ibenholts) er mer formelle enn reelle, men det var et sidespor.) (Nytt sidespor: rett skal være rett: i langtidsperspektiv vil nok de fleste imprints forsvinne, hvem husker "Land og kirke/Gyldendal"? - men det gjør faktisk de fleste forlag også.)

Det er verd å reflektere over avideologiseringen av mediebransjen. Tilsynelatende er alt sammen bare børs, vekk med både katedral, bedehus, og folkets hus. Trenden har vart en stund. Luther forlag, som var eid av tre store bedehusorganisasjoner, måtte redusere driften vesentlig tidlig i 90-årene. Arbeiderbladet heter Dagsavisen, og selv de høyreideologiske forlagene har trappet ned eller er blitt borte. Og forlagslojaliteten falmer i bevegelsene. Francis Sejersted får sine samlede verker (inkludert Høyres historie) utgitt på Pax, mens Gro gikk til Gyldendal med sine memoarer. Jagland og Rune Gerharsen utgis på Aschehoug. Dette hadde vært utenkelig for 20 år siden. Så fra en side sett er det grunn til å peke på at skillene i forlagsverdenen er andre nå enn før. Framveksten av regionale akademiske forlag (Fagbokforlaget, Høyskoleforlaget, Tapir) er en trend, som fanger opp bortfallet av det statsautoriserede Universitetsforlaget, og samtidig tydeliggjør at kunnskapsproduksjonen og veksten i høyere utdanning ikke lenger bare skjer i Oslo. Men, altså, ideologiene. Jeg tror ikke at ideologiene er døde, men vi har andre ideologier, som i langt større grad er subkulturer enn arbeiderbevegelsen var i Norge på 1900-tallet. Hermon er et av de større kristne forlagene, med sin basis i "Kristne Senter-bevegelsen", Humanist er et forlag i vekst og utvikling, og "Hilt og Hansteen" har også lyktes i å fange opp en trend.

Samtidig med at høyre-venstre-aksen ikke lenger kan brukes for å analysere det norske samfunnet, kommer det i stedet inn nye, andre skillelinjer. Jeg tror vi beveger oss i retning av den kulturelle segmenteringen vi for eksempel ser i "Norsk Monitor".

Tradisjonell idealist (*målsaken, nikkersadelen*)

Tradisjonell materialist (*Da Capo*)

Moderne idealist (*Bellona, Changemaker*)

Moderne materialist (*Hotell Cæsar*)

Eller vi kan bruke et enda enklere segmenteringsverktøy: NRK Radio. Jeg spår at Gyldendal i stadig sterkere grad vil bli et P1-forlag, med mainstream kulturytringer. Ikke først og fremst i den rene skjønnlitteraturen, men aller tydeligst i debattlitteraturen og sakprosaen. Det er ikke fra Gyldendal vi kan vente provokasjonene og overraskelsene, og det er betegnende at det er Gyldendal som har fortid som ukebladforlag.

Noen gamle (Samlaget, Pax og Aschehoug på gode dager) og noen nye (med Spartacus som det beste til nå) forlag vil representere det originale, det nytenkende og det dypt tenkte. Sammen med kulturavisene (Morgenbladet mfl) og de klassiske tidsskriftene representerer de P2-segmentet i bokbransjen. Dette er et segment hvor jeg gjerne melder meg inn i heiagjengen.

Det er en kulturell utfordring at det ikke finnes noe tydelig PETRE-segment i bokverdenen. Vi ser antydninger i fantasylitteraturen, i generasjonsfenomen som Lekestue, Pornopung, og backpackere og til dels i Damms crossover-nisje.

Så, hvordan skal vi se begivenhetene rundt Tiden forlag som et uttrykk for tegn i Tiden!? La oss anta at Gyldendals strategier fornermer noe som ligner på det jeg har beskrevet ovenfor: De tror at nøkkelen til suksess ligger i mainstream, men tror også at

det er ytterligere fortjeneste å hente (eller sagt på et penere måte: At det også finnes kulturelle oppgaver å ivareta) ved å ha egne merkevarer for de mindre delene av markedet / befolkningen / kulturlivet. Jeg er usikker på om det finnes like tydelige forlagsprofiler i skjønnlitteraturen på en slik måte at det er mulig å vurdere den med radiosegmentbriller. Men dersom det er mulig, har jeg inntrykk av at Tiden, Kolon, Solum og til dels Samlaget representerer P2/P3, altså utfordrerne til mainstream.

Så det er tegnet i tiden: Dersom Tiden vil være Tiden i fremtiden, må de tolke og utfordre tegnene i tiden på en måte som er genuin, og annerledes enn moderforlagets. Hvis de lykkes, vil responsen bekrefte det. Hvis de ikke lykkes, vil verken leserne eller eierne ha bruk for dem.

Kulturlivet har bruk for disse stemmene, enten de er genuine lausbikkjer, eller kapitalens lett dreserte pudler som er innvilget lang løpestreng. La oss håpe det lykkes for dem. ■

Brudd og kontinuitet, Tiden Norsk Forlag 1933-2003
Hilde Doksrød og Sindre Hovdenakk (red.)
Tiden, 2003
isbn 82-10-04841-4 (ib)

Svært gode 2003-tall i Stavanger

Nedgang er snudd til oppgang, melder bibliotek- og kulturhussjef Trond Lie. Kulturhuset hadde i 2003 i overkant av 17.000 flere besøkende enn året før. Det er de to "lokomotivene" Stavanger bibliotek og Kino Z som bidrar til å stabilisere besøkstallet på cirka 1,7 millioner, eller gjennomsnittlig cirka 4.500 hver dag året rundt! Stavanger bibliotek er tilbake på toppnivået fra 2000 og 2001. Bibliotekets besøk kom opp i 934.000, eller 8,4 besøk per innbygger. Oppgangen i bibliotekbesøket var på nesten 3 prosent.

For første gang siden 1996 passerte Stavanger bibliotek i fjor 7 utlån per innbygger. Utlånet kom opp i drøyt 787.000, som er en økning på 5,7 prosent fra året før. De siste fem årene har biblioteket økt utlånet med 10 prosent.

En forklaring på disse gode resultatene er det mangeartede og systematiske arbeidet med litteraturformidling og lesestimulerende tiltak. Bibliotekets barne- og ungdomsavdeling gjennomførte eksempl-

vis 222 orienteringer for cirka 5.300 tilhørere i ulike brukergrupper (skoleklasser på besøk, i foreldremøte osv.). I tillegg avviklet de 161 arrangement for cirka 6.100 frammøtte. Det blir lesehester av slikt! Men dessverre sjelden de store overskriftene - dette viktige formidlingsarbeidet blir borte i alt ståket om litteraturens wonderboys og popens mange Kurt-er.

Bruken av kulturhuset og bibliotekets nettsider og -tjenester øker betydelig, forteller Lie. Mens 10 prosent av alle lånefornyelser i 2002 ble foretatt via weben, kom dette tallet i fjor opp i drøyt 20 prosent. En klar indikasjon på at det digitale biblioteket er på kraftig frammarsj som supplement til det fysiske biblioteket.

Det kommunale foretaket Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus, skal i 2004 fornye og forsterke tilbudet til publikum med blant annet ny kulturkafé i juni og nytt musikk- og filmbibliotek rundt årsskiftet. ■

TIDEMANN

BIBLIOTEKSYSTEM®

-fremtidens bibliotek

Lag egne rapporter

Selvbetjening

Sirkulasjonslister

Nytt websøk

SMS tjenester

E-postmeldinger

Purringer

Enkel katalogisering

Tilgjengelighet

Interesselister

Informative meldingstjenester

Effektivt heftemottak

Budsjettering

Stabil drift

Strekkoder

Lånekonto

Web services

Samsøk

Z39.50 Server

For folkebibliotek, fagbibliotek og skolebibliotek

BIBLIOTEKSERVICE AS

- navnet på god service

RANA KOMMUNE

Se også: www.rana.kommune.no

Skolebibliotekar

Forsøksstilling med mulighet for fast ansettelse

Rana bibliotek har ledig 100% stilling som skolebibliotekar. Stillingen er opprettet i samarbeid med undervisningsavdelinga i Rana kommune, og er en forsøksordning fram til 1/8-2005. Etter endt forsøksperiode vil ordningen evalueres, og vil evt. bli etablert som en fast ordning.

Arbeidssted vil i hovedsak være skolebibliotekene ved Båsmo ungdomsskole, Utskarpen og Storforshei skoler, som begge er kombinert-skoler. Skolebibliotekaren vil ha veiledningsfunksjon overfor lærere og elever, og være bindeleddet mellom skolene og folkebiblioteket. Samlingsutvikling vil bli gjort i samarbeid med Rana bibliotek.

Vi søker en kreativ, aktiv, engasjert og initiativrik person, som vil være med på å utvikle skolebibliotekene til en pedagogisk lærings- og utviklingsarena.

Du må ha eksamen fra Høgskolen i Oslo, avd. for journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag eller annen tilsvarende utdanning.

Lønn etter utdanning og kvalifikasjoner.
Tiltredelse snarest.

Søknadsfrist: 25. februar 2004.

Eventuelle spørsmål kan rettes til biblioteksjef Hilde Rokkan på telefon 75146110 eller e-post: hilde.rokkan@rana.kommune.no.

Søknad med CV og kopi av vitnemål sendes:
Rana bibliotek, Boks 173, 8601 Mo i Rana.

CICERO ab

Pb173, 8601 Mo, tlf. 75 14 50 00. Sentralbordet er åpent mand.-fred.
fra kl. 08.00 - 16.00. E-post: postmottak@rana.kommune.no.
Kommunens stillinger på internett: www.jobbnord.no

Årsmøte i Hedmark/Oppland BF

Dato: Onsdag 10. mars

Tid: Kl 18.00

Sted: Hamar bibliotek

Tema før selve årsmøtet blir **Pensjon og lønn**. Vi har fått Olav Helge fra Norsk Skolelederforbund til å komme og fortelle oss ting vi ikke vet om dette aktuelle tema.

Sakspapirer til årsmøtet kommer i posten senest 14 dager før.

Studietur til Alexandria

BF organiserer studietur til Egypt for bibliotekfolk 6.-15. mars 2004. Tilbudet er lagt ut på <http://www.bibforb.no/> der du klikker på den Sahara-brune knappen merket "Studietur til Egypt". Du finner all påmeldingsinformasjon der.

BRODD

Brodd kan bibliotek !

Kontakt oss når det gjelder konsulenttjenester på bibliotekområdet. Våre tjenester omfatter

- bibliotekutvikling i alle typer organisasjoner
- bibliotekplaner i kommuner og fylkeskommuner
- ledelses- og organisasjonsutvikling
- valg av biblioteksystemer
- markeds- og brukerundersøkelser
- evaluering av tjenester
- klassifikasjonssystemer
- intern opplæring

Se beskrivelse av våre tjenesteområder og prosjekter på www.brodd.no eller ta kontakt med oss på telefon **23 37 90 60**.

Bibliotekarforbundets medlemmer får 20% rabatt på Brodds standard kurspriser. For ajourført kursoversikt, program og påmelding se www.brodd.no.

Brodd er en privat stiftelse med ansatte som har bibliotekar- og IT-bakgrunn

Vi tilbyr konsulent- og vikartjenester innen arkiv, bibliotek, kultur, kunnskapsorganisering, ledelse, organisasjon og web.

Dato	Kursnavn
2 februar	Flash
18 - 19 februar	Adobe Photoshop
3 - 4 mars	Dreamweaver
11 mars	XML
31 mars - 1 april	Adobe Acrobat
12 mai	Flash

Post- og besøksadresse: Brodd, Brynseviens 5, 0667 Oslo TEL: 23 37 90 60 Fax: 23 37 90 61 E-post: brodd@brodd.no Org. nr: 974 789 299

VIL DU BLI MASTER I BIBLIOTEK- OG INFORMASJONSVITENSKAP?

Høgskolen i Oslo tilbyr masterprogram i bibliotek- og informasjonsvitenskap. Masterprogrammet omfatter kunnskapsorganisasjon, samfunns- og ledelsesfag og nå også litteraturformidling.

Masterstudiet gir deg spesialisering i:
-gjenfinningsfag og databaseteori med programmering
eller

-samfunns- og ledelsesfag som informasjonspolitikk, informasjonøkonomi og kunnskapsledelse.
eller

NYTT AV ÅRET - litteraturformidling

Denne modulen gir 15 studiepoeng og omfatter blant annet kommunikasjonsteori, vurdering, litteraturbruk og kulturpolitikk.

Du kan også velge å kombinere disse tre hovedretningene. Studiet er 2-årig.

Det består av en kursdel og en masteroppgave. Kursdelen kan gjennomføres på heltid – to kurs pr. semester – eller på halv tid med et kurs i semesteret.

Søknadsfrist for studieåret 2003-2004 er 15. april.

Opptakskrav er 3-årig bibliotekarutdanning eller cand.mag-grad (bachelor) med 2 år bibliotek- og informasjonsfag i fagkretsen

Ta kontakt på telefon 22 45 26 00 eller send en mail til: jbi@hi.no for nærmere informasjon, eller oppsøk våre vevsider - www.hio.no/jbi, Gå til: Informasjon om studietilbud.

Kurs og videreutdanning ved Bibliotek- og informasjonsstudiene

13. februar: **Kari Skjønberg-dagen 2004.** Barne- og ungdomslitteraturkonferanse. Tema: *Det mannlige blikket*.

PÅMELDING: SNAREST

8. – 10 mars: **Søkekurs for fjernstudenter.** Del 2.

11. – 12. mars: **Musikk på Internett.** Kurs i samarbeid med Norsk musikkbibliotekforening (NMBF).

Påmeldingsfrist: 20. februar.

15. – 16. april: **Katalogisering i NORMARC.** Innføring og katalogisering.

Innføringen tar utgangspunkt i trykt materiale, men vil også dekke registrering av lydopptak, videogram, elektroniske ressurser m.m. Endringene i reglene for behandling av elektroniske og løpende (herunder integrerende) ressurser berøres spesielt. Påmeldingsfrist: 2. april. Pris: kr.1.000,-.

23. april: **Tom for ideer? En dag med litteraturformidling.**

Rachel van Riel kommer til Norge for første gang i april. Hun er kjent som en nyskapende og inspirerende kraft på litteraturformidlingens område. Hun arbeider i konsulentfirmaet "Opening the Book", som selger konsulenttjenester innen litteraturformidling til bl.a. folkebibliotek i England. Hun har bidratt til en kreativ utvikling i engelske bibliotek, ved sine utradisjonelle ideer og eksperimenter. Hun har bl.a. skrevet boken *Opening the book: finding a good read*.

Påmeldingsfrist: 13. april. Pris: 600,-

14. – 18. juni: **Grunnkurs B.** Bibliotek- og informasjonskunnskap, med vekt på søkeverktøy og databaser i referansearbeidet.

Under planlegging: Lokalsamlinger i bibliotek.

Videreutdanningstilbud:

2004: Videreutdanning i referansearbeid og digitale bibliotek. Deltidsstudium.

MODUL 2: Informasjonssøking (Høsten 2004) Modulen gir 15 studiepoeng. Søknadsfrist: settes senere.

Pris: Kr. 2.000,- + semesteravgift

For nærmere opplysninger om kurs og videreutdanning, se <http://www.hio.no/enheter/jbi/kurs>

Påmelding til alle kurs: kurs@jbi.hio.no eller tlf.: 22 45 26 10.

OBS! Til kurs/utdanninger med søknadsfrist: bruk elektronisk søknadsskjema: <http://www.jbi.hio.no/kurs/skjema>, eller ta kontakt med kurskonsulent Kristin Skorpen, kurs@jbi.hio.no, eller tlf. 22 45 26 10 for tilsending av dette.

Det tas forbehold om programendringer.

Medlemsfordeler

Vi er her for deg.
Ragnar, Nina Anette og Janike besvarer spørsmål om dine medlemstilbud på forsikring, lån og sparing i Gjensidige NOR.

Ring 21 01 39 39
eller kontakt oss på post@ys-medlemsfordeler.no

KLASSEKAMPEN

VENSTRESIDAS DAGSAVIS

Tidene skifter - tenk annerledes

Abonner på Klassekampen:

Kontakt oss på tlf. 22 05 95 72,
e-post: abonnement@klassekampen.no eller
www.klassekampen.no

Introduksjonstilbud:

3 mnd. kr 505,- Spar kr 105,-
6 mnd. kr 1010,- Spar kr 210,-

Ledig stilling?

"Bibliotekaren" er et rimelig og effektivt alternativ for annonsering av ledige stillinger. Vi er alene om å komme ut hver eneste måned året rundt. Vi er alene om å ha så kort produksjonstid. Og vi er alene om å ha så lave priser.

Ta en titt på vår utgivelsesplan og våre annonsepriser på side 2, eller ring redaksjonen på 57 82 07 65. Neste gang du skal lyse ut en ledig stilling kan du trygt ta kontakt med oss!

EGYPT REISER

- ingen kan Egypt bedre

Vår spennende temareise RA 1 fortsetter - nå med ekstra avganger

RA 1 er den årlige 10-dagers rundreise i Egypt: Kairo og Aleksandria med mulighet for Aleksandria og Abu Simbel

Velg mellom turistklassen og 1 klasse hotell
fra kr 12990,-

HORUS

Vårt sommerprogram HORUS er komplett

10 dager: 2 netter Kairo, 3 netter Nilarosette og 4 netter Hurghada
fra kr 9990,-

7 netter kombinasjonsreise

Velg mellom Kairo/Luxor, Kairo/Sharm el Sheikh
fra kr 6990,-

13 dager rundreise inklusiv Alexandria

Velg mellom 3 forskjellige kombinasjoner av tilleggstilbud, kultur og badelenge
fra kr 12900,-

2 uker Sharm/Hurghada

i kombinasjon med 1 dag Kairo. Se Pyramidene og Det egyptiske Museum. Inkl. kurs!
fra kr 8490,-

Vi skreddersyr alle slags program som passer til alle ønsker

Be om vår nye flotte katalog

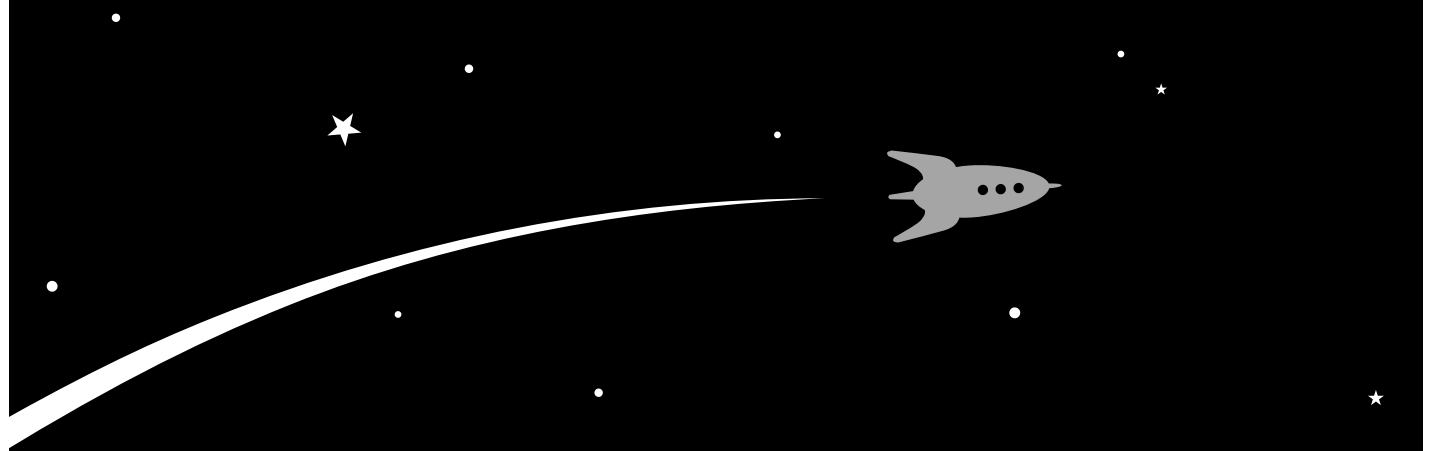

EGYPT REISER

Cort Adelersgate 18 - Viken - 0254 Oslo
Tlf: +47 24 11 22 00 - Fax: +47 24 11 22 01
post@egyptreiser.no - www.egyptreiser.no

Vi befinner oss i det 21. århundre etter Kristus. Hele Norge er erobret av bokkjedene. Hele? Nei! En liten sjappe gjør fremdeles motstand. Denne strie, ukuelige bokhandelen – Tronsmo, selvsagt – lar seg ikke knekke.

SE VERDEN GJENNOM TRONSMO

One of the coolest bookshops in the world.

Neil Gaiman

Small bookshops rule!

Zadie Smith

Det finnes bare en hip bokhandel i Norge.

Jan Erik Vold

The best bookshop in the world.

Allen Ginsberg

PONDUS, POLITIKK, BUKOWSKI, MUSIKK, FOTO, CUBA, TINTIN, FANTE, MUTTS, BARKS, MIDTØSTEN TO TRØTTE TYPER, HUNTER S., GRAFFITI, KAPUŚCIŃSKI, HIP HOP, DUMME HVITE MENN, BEAT, PILGER CHE, DESIGN, AMERICANA, KULTBØKER, FILOSOFI, DYLAN, HOMSE/LESBE, MAGNETER, HISTORIE AFRIKA, FILM, KULE POSTKORT, POPULÆRVITENSKAP, JASON, HENGEKØYER OG ALLTID GODE TILBUD

TRONSMO

BØKER & TEGNESERIER, KR. AUGUSTS GT. 19 PB. 6754 ST. OLAVS Plass, 0130 OSLO
Telefon 22 99 03 99 Fax 22 11 33 74 post@tronsmo.no www.tronsmo.no

ei avis til å lese

• Leser av norske og utenlandske bøker,
 påvarepublisering, CD-ROM og
 andre informasjonstjenester.
 • Tilbyr:
 • Kikk på bøker
 • Elektronisk informasjon
 • Den tidlige informasjonen
 • Personlig oppfølging
 • Start- og avsluttende kurs og
 oppløp, med tillegg av
 kurspris.
 • Kontakt med andre bibliotek
 og informasjonstjenester.

Abonner nå, så vet du ikke et angrep!

1998-1999 112 1998-1999 112 1998-1999 112
 1998-1999 112 1998-1999 112 1998-1999 112

1998-1999 112 1998-1999 112 1998-1999 112
 1998-1999 112 1998-1999 112 1998-1999 112

nhas

• Leser av norske og utenlandske bøker,
 påvarepublisering, CD-ROM og
 andre informasjonstjenester.

Tilbyr:

- Kikk på bøker
- Elektronisk informasjon
- Den tidlige informasjonen
- Personlig oppfølging

Start- og avsluttende kurs og
 oppløp, med tillegg av
 kurspris.

Kontakt med andre bibliotek
 og informasjonstjenester.

Norwegian Library House 25
 Postboks 177, Nydalen
 0421 Oslo

Telefon 22 11 22 41
 fax 22 50 03 29
 post@nhas.no
 www.nhas.no

Kikk innom Bibliotekarforbundet på veven:

www.bibforb.no

Bibliotekarforbundet

INNMELDINGSSKJEMA

Navn	_____	Født	_____
Adresse	_____	Tlf.	_____
	_____	Mobil	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
E-post:	_____		

Yrkesaktiv	☐	Godkj. Bibliotekareksamen (År)	_____
Student	☐		
Ikke yrkesativ	☐		

Arbeidsgiver	_____	Sektor (Komm/Stat/Fylke/Priv)	_____
Arbeidssted	_____	Tlf.	_____
Adresse	_____	Faks.	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
Stilling	_____	Ansiennitet fra	_____
Stillingskode	_____	Årslønn 100% / Lønnstrinn	_____
	_____	Stillingsandel	_____

Dato	_____	Signatur	_____

Kontingentsatser:

Yrkesaktive: 1,32 % av bruttolønn. (Min. kr. 2220 pr. år. / Maks. kr. 3840 pr. år.)
Ikke-yrkesaktive: kr. 250 pr. år.
Studenter: kr. 100 pr. skoleår.

Skjemaet sendes: Bibliotekarforbundet, Lakkegt. 21, 0187 Oslo,
vedlagt dokumentasjon av bibliotekarutdanning.

Sekretariatet:

Leder:	Monica Deildok
Org. sekretær:	Thor Bjarne Stadshaug
Adresse:	Lakkegt. 21, 0187 Oslo
Telefon:	22 17 04 95
Fax:	22 17 04 96
E-post:	bf@bibforb.no
URL:	www.bibforb.no

Styret:

Leder
Monica Deildok
BFs sekretariat, Lakkegt. 21, 0187 Oslo
Tlf. jobb: 22 17 04 95
Faks: 22 17 04 96
Tlf. priv.: 33 77 77 16
Mobil: 41 21 23 57
E-post: monica.deildok@bibforb.no

Nestleder
Mona Magnussen
Universitetsbiblioteket i Tromsø
Brevika, 9037 Tromsø
Tlf. jobb: 77 64 41 49
Faks: 77 64 45 90
Mobil: 41 21 21 55
E-post: mona.magnussen@ub.uit.no

Styremedlemmer
Hanne Brunborg
Gol bibliotek
Ritha Helland
Bibliotekstudent
Lone Johansen
Malakoff videregående skole
Richard Madsen
Sørfold folkebibliotek
Klaus Jøran Tollan
Høgskolen i Hedmark

Varamedlemmer
Olga Skrinde, Fylkesbibl. i Akershus
Ola Eiksund, Arendal bibliotek
Guri S. Haugan, Levanger bibliotek
Roger Dyrøy, Direktoratet for
samfunnstryggleik og beredskap
Signe Witsø, Høgskolen i Sogn
og Fjordane

Fylkeslagene:

Finnmark

Lillian E. Rushfeldt
Vadsø videregående skole, Boks 610, 9811
Vadsø
Telefon: 78 95 56 63
Telefaks: 78 95 28 50
E-post: lillian.rushfeldt@ffk.no

Troms

Stine Fjeldsø
Tromsø bibliotek,
Boks 752, 9258 Tromsø
Telefon: 77 68 37 02
Telefaks: 77 65 74 14
E-post: stine@tromso.folkebibl.no

Nordland

Aasa Storlien
Brønnøy bibliotek,
8900 Brønnøysund
Telefon: 75 01 20 50
Telefaks: 75 01 20 01
E-post: aasa.storlien@bronnøy.kommune.no

Trøndelag

Liv Vikan
FoU-avdelingen,
Sykehuset Levanger, 7600 Levanger
Telefon: 74 09 83 36
Telefaks: 70 09 85 00
E-post: liv.vikan@hnt.no

Møre og Romsdal

Gro J. Sandvik Fegth
Fræna videregående skole
Bøen 22, 6440 Elnesvågen
Telefon: 71 26 64 20
Telefaks: 71 26 64 01
E-post: fvgbib@online.no

Sogn og Fjordane

Anne Siri Fardal Bruteig
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
6863 Leikanger
Telefon: 57 65 51 92
Telefaks: 57 65 50 55
E-post: afa@fm-sf.stat.no

Hordaland

Siri Sjursen
Hordaland fylkesbibliotek
Fylkeshuset, 5020 Bergen
Telefon: 55 23 93 74
Telefaks: 55 23 93 79
E-post: siri.sjursen@hordaland-f.kommune.no

Rogaland

Kari Aardal
Vardafjell vid. skole
Spannavn. 25, 5532 Haugesund
Telefon: 52 70 99 10
Telefaks: 52 70 99 15
E-post: aaka.vardafjell-vgs@rogaland-f.kommune.no

Agder

Gro Heidi Råmunddal
Høgskolev. 24
4640 Søgne
Telefon: 38 16 76 54
E-post: groheidi@c2i.net

Telemark

Kari Madsen Moldvær
Porsgrunn bibliotek
Postboks 1133, 3905 Porsgrunn
Telefon: 35 54 71 71
Telefaks: 35 55 90 93
e-post: karim@porsgrunn.folkebibl.no

Vestfold

Hanne Sveen
Tønsberg og Nøtterøy bibliotek
Storgata 16, 3126 Tønsberg
Telefon: 33 35 49 31
Telefaks: 33 35 49 69
E-post: hannes@tonsberg.folkebibl.no

Buskerud

Anne Foss
Buskerud fylkesbibliotek
Boks 1136 Bragernes, 3001 Drammen
Telefon: 32 80 63 55
Telefaks: 32 80 64 53
E-post: foss@buskerud.fylkesbibl.no

Hedmark og Oppland

Elin Linge Hermansson
Høgskolen i Hedmark, Avd. for lærerutdanning
Holsetgt. 31, 2318 Hamar
Telefon: 62 51 76 62
Telefax: 62 54 24 95
E-post: Elin.Hermansson@luh.hihm.no

Østfold

Anne Woje
Fredrikstad bibliotek,
Boks 100,
1601 Fredrikstad
Telefon: 69 38 34 33
Telefaks: 69 38 34 34
E-post: acwo@fredrikstad.kommune.no

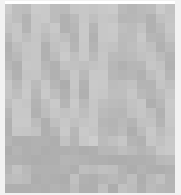
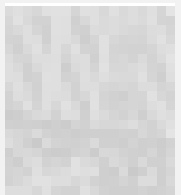
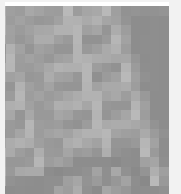
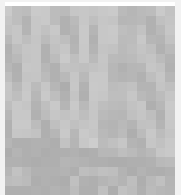
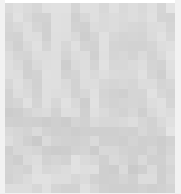
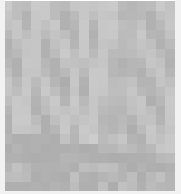
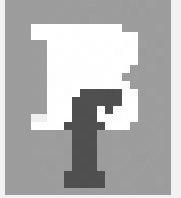
Oslo/Akershus

Anne Cathrine Undhjem
Fylkesbiblioteket i Akershus
Boks 85, 2027 Kjeller
Telefon: 63 80 10 20
Telefaks: 63 81 09 26
E-post:
cathrine.undhjem@fia.akershus-f.kommune.no

B-blad

Returadresse:

Bibliotekarforbundet
Lakkegata 21
0187 Oslo

Sitatet:

det har blitt så populært å kamuflere seg bak at det enten er

- a) fredag*
- b) sent på dagen*
- c) mer eller mindre mørkt*
- d) eller no' anna rart*

lurer jeg på:

hvorfor må man altså ved hjelp av slike grep be om unnskylding for at man ytrer seg på denne lista?

- unnskyld, det er fredag, sent på dagen, mørkt og anna.

Steinar Ivan Narve Lakså, biblioteksjef i Torsken kommune
på postlista biblioteknorge@nb.no 14. november 2003

Ny svensk bibliotekutredning:

http://www.kb.se/Sekr/Utredningar/sou2003_129a.pdf

http://www.kb.se/Sekr/Utredningar/sou2003_129b.pdf

Frode Bakken, leder i Norsk bibliotekforening
på postlista biblioteknorge@nb.no 22. januar 2004

Det å skrive leserinnlegg som skal stå på trykk krever ettertanke og refleksjon på en helt annen måte enn det som er vanlig på mange nettsted. Jeg velger også å tro at diskusjoner som føres i spaltene får større betydning og ringvirkninger enn debatter på nettet.

Ansvarlig redaktør Bjørgulv Braanen i Klassekampen 8. januar 2004.